

บทที่ 5

การตั้งถิ่นฐานและระบบชุมชน

การศึกษาในบทที่ 3 และบทที่ 4 เป็นการศึกษาสภาพของจังหวัดลำพูนจากข้อมูล ทุติยภูมิในระดับมหภาคและในรายละเอียดของจังหวัด แต่การศึกษา 2 บทที่ผ่านมายังไม่เพียงพอที่จะทำให้เข้าใจสภาพของพื้นที่ศึกษาในระดับจุลภาค สำหรับในบทนี้จึงเป็นการศึกษาเพิ่มเติม ในด้านประวัติความเป็นมาของพื้นที่และสำรวจหน่วยศึกษาระดับล่าง (หมู่บ้าน) เพื่อหาลักษณะของ ความสัมพันธ์ของชุมชนในพื้นที่ศึกษา การศึกษาในบทนี้ได้อาศัยการศึกษาจากโครงสร้างของการ ตั้งถิ่นฐาน จัดหาระดับของชุมชนและศึกษาความสัมพันธ์ของกิจกรรมในชุมชนจากการใช้กิจกรรม ของบุคคลระดับล่าง

การศึกษาได้จัดแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ศึกษาชุมชนจากการตั้งถิ่นฐานตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อทราบลักษณะ และความเกี่ยวเนื่องของชุมชนจากอดีต
2. ศึกษาชุมชนจากการสำรวจสภาพการตั้งถิ่นฐานในปัจจุบัน โดยอาศัยหน่วยของ ชุมชน ตามลักษณะการปกครองปัจจุบันที่มีหน่วยเล็กที่สุดคือหมู่บ้านเพื่อทราบความสัมพันธ์ของชุมชนบทบาทของชุมชนจากระดับล่าง และชุมชนศูนย์กลางของจังหวัด

สำหรับวิธีการศึกษาชุมชนในปัจจุบันอาศัยการเก็บข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิ และมีกระบวนการศึกษาดังนี้

ประชากรศึกษาเป้าหมาย

เนื่องจากเป็นการศึกษาเพื่อต้องการสภาพความสัมพันธ์ของชุมชนจากระดับล่าง ประชากรที่คัดเลือกศึกษาจึงอาศัยหน่วยประชากรที่มีขนาดประชากรตั้งแต่ 1,000 คน ของ จังหวัดทั้งหมดตามหลักฐาน ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านของศูนย์ประสานการพัฒนาชนบทแห่งชาติ ปี 2526/2527 และอาศัยข้อมูลตำแหน่งหมู่บ้านจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ และแผนที่จากกรมแผนที่ทหาร

สำหรับหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคระดับหมู่บ้านที่อยู่นอกเขตเทศบาลและสุขาภิบาล
 จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช 2 ค) มีหมู่บ้านทั้งสิ้น 437 หมู่บ้าน จำนวนหมู่บ้าน
 สำรวจ (กชช 2 ค) 343 หมู่บ้าน และหมู่บ้านสำรวจ (กชช 2 ค) ที่มีประชากรมากกว่า
 1,000 คนมี 78 หมู่บ้าน คือมีจำนวนประชากรตั้งแต่ 1,013-4,116คน และมีขนาดครัวเรือน
 ตั้งแต่ 164-885 ครัวเรือนต่อหมู่บ้าน

จากหมู่บ้านประชากรเป้าหมายที่มีประชากรมากกว่า 1,000 คน 78 หมู่บ้านมี 2
 หมู่บ้านในอำเภอแม่ทาเป็นหมู่บ้านในเขตสุขาภิบาล และสำหรับหมู่บ้านที่ศึกษาจากภาคสนามจริง
 ทั้งหมดได้รวม 77 หมู่บ้าน (ตารางที่ 5.1)

ตารางที่ 5.1 หมู่บ้านคัดเลือก

	จำนวนหมู่บ้าน กชช 2 ค	จำนวนหมู่บ้านสำรวจ กชช 2 ค		จำนวนหมู่บ้าน ศึกษา
		ทั้งหมด	ประชากร > 1,000	
อ.เมือง	167	121	30	27
ป่าซาง	82	70	22	24
บ้านโฮ้ง	47	20	2	6
แม่ทา	53	51	6(2)*	6
ลี่	59	53	14	12
กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง	29	28	2	2
รวม	437	343	76(2)*	77

หมายเหตุ : *หมู่บ้านในเขตสุขาภิบาล

ตัวชี้วัด

การศึกษาการเชื่อมโยงและการเข้าถึงการให้บริการของชุมชน ใช้ตัวชี้วัดทั้งหมด
14 ตัว ดังนี้

1. ตลาดสด (ก)
2. ร้านขายของชำ (ข)
3. ร้านขายเสื้อผ้า (ค)
4. ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า (ง)
5. ร้านขายจักรยาน (จ)
6. ร้านขายน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉ)
7. ร้านขายวัสดุก่อสร้าง (ช)
8. ร้านขายยาสามัญ (ซ)
9. สถานีอนามัย หรือคลินิก (ณ)
10. โรงพยาบาลชุมชน (ญ)
11. ไปรษณีย์ (ตู้/หน่วย) (ฎ)
12. โรงเรียนประถม (ฐ)
13. โรงเรียนมัธยม (ฑ)
14. ร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตร (5)

และสำหรับการศึกษาระดับชุมชนใช้ตัวชี้วัดทั้งหมด 41 ตัวชี้ (ตารางที่ 1.1)

ขั้นตอนการศึกษา

1. ศึกษาสภาพทั่วไปของหมู่บ้านจากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กขช 2 ค)
2. ออกสำรวจภาคสนาม
3. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์

การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์

1. สรุปลักษณะทั่วไปของหมู่บ้านจากข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กขช 2 ค) และจากการออกภาคสนาม
2. ศึกษาวิเคราะห์การเชื่อมโยงของชุมชนในการให้บริการ (Sociogram) ดูรายละเอียดเทคนิควิเคราะห์ในบทที่ 2

3. ศึกษาวิเคราะห์การเข้าถึงการใช้บริการของชุมชน (Functional Service Area Index) ดูรายละเอียดเทคนิควิเคราะห์ในบทที่ 2
4. ศึกษาวิเคราะห์ระดับชุมชนโดยอาศัยเทคนิค Guttman Scale และเทคนิค Marshall Centrality Index ดูรายละเอียดเทคนิควิเคราะห์ในบทที่ 2
5. สรุปรูปแบบชุมชนศูนย์กลางของจังหวัดลำพูน

การตั้งถิ่นฐาน

ก. ประวัติศาสตร์

เรื่องราวของแคว้นหริภุญไชยสามารถสืบค้นได้จาก (ศรีศักร วัลลิโภดม

2515: 20)

1. หลักฐานทางเอกสารเป็นศิลาจารึก, ตำนานชินกาลสมาสีปกรณ์ซึ่ง กล่าวถึง ประวัติพระพุทธศาสนา และเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ในแคว้นลานนาไทย ตำนานจามเทววงศ์ซึ่งเป็นพงศาวดารเรื่องหริภุญไชย
2. โบราณสถานวัตถุที่พบ เช่นพระสถูปเจดีย์วัดกู่กุด วัดพระธาตุหริภุญไชย

ประวัติเรื่องราวจากหนังสือจามเทววงศ์ (พระโพธิรังสี แปล 2510: 1-34) ได้กล่าวถึงการสร้างเมืองว่ามีพระฤๅษี 2 องค์คือ พระสุเทวฤๅษีจากดอยสุเทพ และพระสุกกทันตฤๅษีจากเมืองละโว้ ได้มาสร้างเมืองขึ้น ณ บริเวณระหว่างแม่น้ำปิงและแม่น้ำกาหลง ซึ่งเป็นพื้นที่ของชาวลัวะ และได้อัญเชิญพระนางจามเทวี พระราชธิดาจากเมืองละพฺุระหรือลพบุรีมาครองราช เมื่อปี พ.ศ. 1206 และใช้ชื่อว่า นครหริภุญชัย สาเหตุที่ให้ชื่อว่า หริภุญชัย ก็เพราะเมื่อคราวพระนางเสด็จมาได้นั่งบนกองทองคำ ซึ่งมีความหมายตรงกับ คัมภีร์ภาษาบาลีว่า หริภุญเช แปลว่า บนกองหริ หริภุญไชยเป็นศูนย์กลางความเจริญของภาคเหนือ มีกษัตริย์ในราชวงศ์จามเทววงศ์ รวม 50 องค์ รวมอายุ 631 ปี กษัตริย์องค์สุดท้ายของเชื้อสายมอญคือ พระยาญีบาปี พ.ศ. 1836 หริภุญไชยก็เสียอำนาจแก่พระเจ้ามังราย และถูกรวมเข้ากับแคว้นโยนก ในอาณาจักรลานนา และมีเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางอำนาจแทน หริภุญไชยซึ่งเป็นแคว้นที่มีเมืองลำพูนเป็นศูนย์กลางการปกครองของเมืองต้องหมดสภาพ เหลือเพียงเป็นศูนย์กลางทางด้านศาสนาและวัฒนธรรม (ศรีศักร วัลลิโภดม 2525: 95) ถือว่าเป็นการสิ้นสุดความสำคัญของแคว้นหริภุญไชย และสิ้นสุดการปกครองโดยชนเชื้อสายมอญ

เชียงใหม่ได้กลายมามีบทบาทสำคัญในบริเวณที่ราบลุ่มแห่งนี้ ภายหลังจากที่พระเจ้ามังรายตีหริภุญไชยได้ ก็มาสร้างเมืองขึ้นใหม่เรียกว่า เวียงกุมกาม ปัจจุบันอยู่ตำบลท่าวังตาล อำเภอสารภี และในปี พ.ศ. 1839 ได้ย้ายมาสร้างเมืองบริเวณเชิงคอยสุเทพ เมืองต่าง ๆ ในอาณาจักรลานนาเป็นเมืองอิสระเป็นที่มุ่งหมายของทั้งพม่าและไทย ปี พ.ศ. 2101 ลำพูนตกเป็นเมืองขึ้นของพม่าและได้กลายเป็นเมืองร้างเพราะแห่งสงครามถูกกวาดต้อนผู้คนไปหมด จนกระทั่งสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ของไทย พม่าตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศอังกฤษ ความสัมพันธ์ของลาวตะวันตกหรือเชียงใหม่ก็เริ่มผูกพันกับไทย ในปี พ.ศ. 2357 รัชกาลที่ 2 ได้โปรดเกล้าให้จัดตั้งลำพูนขึ้นอีกครั้งในฐานะเป็น ประเทศราชโดยแบ่งคนมาจากเมืองเชียงใหม่และลำปาง จัดให้มีเจ้าผู้ครองนครจากตระกูลเดียวกันปกครองสืบทอดกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2357 มีเจ้าหลวงคำฝั้นเป็นผู้ครองนครองค์แรก จนถึงพ.ศ. 2484 พลตรีเจ้าจักรคำขจรศักดิ์เป็นเจ้าผู้ครองนครองค์สุดท้าย รวม 10 องค์

สมัยรัตนโกสินทร์ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองในภาคเหนือหลายครั้งแต่ก็คงให้เชียงใหม่เป็นศูนย์กลาง ปีพ.ศ. 2458 มีการจัดการปกครองเป็นมณฑลเทศาภิบาล จังหวัดลำพูนขึ้นอยู่กับมณฑลพายัพ ประกอบด้วยเมือง เชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน และเชียงราย ต่อมาได้ยกเลิكمณฑลเทศาภิบาล ปี พ.ศ. 2476 ลำพูนก็มีฐานะเป็นจังหวัดหนึ่งในการปกครองรูปแบบการบริหารส่วนภูมิภาคขึ้นอยู่กับกระทรวงมหาดไทย

ข. ที่ตั้งและลักษณะเมือง (แผนที่ 5.1)

หริภุญไชยเป็นชื่อหนึ่งของ เมืองลำพูน และเป็นชื่อของแคว้นเก่าแก่ในภาคเหนือของไทยสร้างมาก่อนเชียงใหม่ประมาณ 600 ปี ตามพงศาวดารโยนกกล่าวว่า เป็นเมืองที่มั่งคั่งสมบูรณ์เป็นที่ชุมนุมทางการค้าแห่งผู้ค่านานาประเทศ ทางน้ำก็ตลอดถึงเมืองละโว้ อโยธยา ทางบกก็มาได้ทุกเมือง แคว้นหริภุญไชยเป็นกลุ่มของเมืองเล็ก ๆ ที่เจริญขึ้นในลุ่มแม่น้ำปิง วั่งจากการค้นหาตำแหน่งที่ตั้งของเมืองโบราณในภาคเหนือ (ศรีศักร วัลลิโภดม 2515: 20-29, 2525: 83-95) พบว่าบริเวณที่ตั้งของเมืองโบราณสมัยหริภุญไชย ตั้งกระจ่กระจายในที่ราบลุ่มเขตจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดลำพูนในปัจจุบัน รวม 4 แห่ง ได้แก่

1. เมืองลำพูนหรือเมืองหริภุญไชย เป็นเมืองหลวงของแคว้นตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 18° 35' เหนือ และเส้นแวงที่ 99° ตะวันออก ลักษณะผังเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมรี ขนาด 1100×500 เมตร อยู่ระหว่างแม่น้ำ 2 สายคือแม่น้ำปิงเก่าทางด้านตะวันตกและแม่น้ำกวาง ทางด้านตะวันออก ขนาดของตัวเมืองเล็ก รอบ ๆ เมืองรัศมี 1 กิโลเมตรมีการตั้งชุมชนโดยรอบ

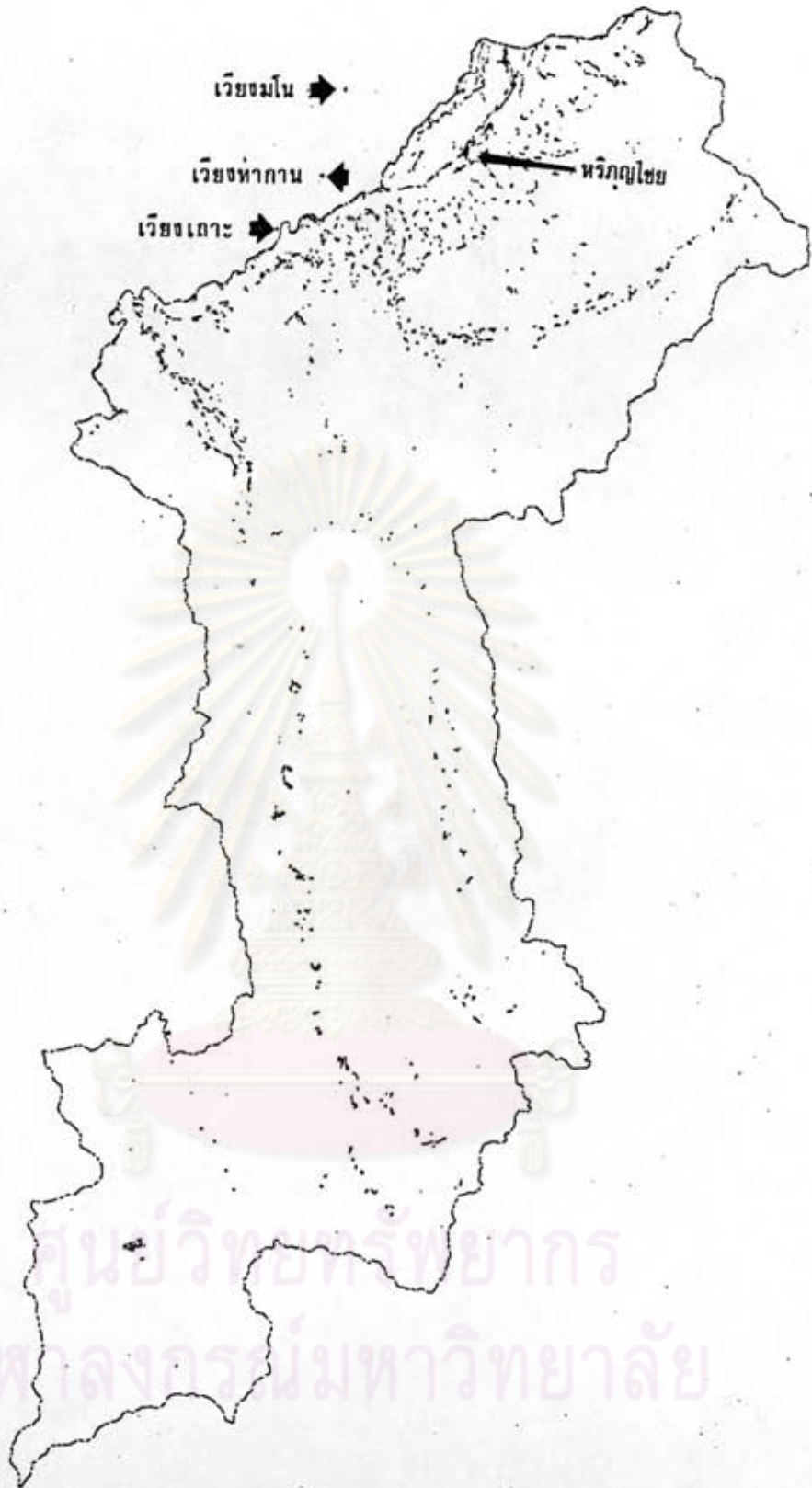
2. เวียงมโน ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 18° 37' เหนือ และเส้นแวงที่ 98° 57' ตะวันออก ลักษณะเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนาด 750x900 เมตร ตั้งอยู่ห่างจากเมืองลำพูน 8 กิโลเมตรทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านหนองตอง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

3. เวียงท่ากาน ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 18° 33' เหนือ และเส้นแวงที่ 98° 53' ตะวันออก ลักษณะของเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนาด 740x490 เมตร ตั้งอยู่ห่างจากเวียงมโน 8 กิโลเมตรทางทิศใต้ ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านท่ากาน ตำบลทุ่งเสี้ยว อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

4. เวียงเกาะ ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 18° 30' เหนือ และเส้นแวงที่ 98° 51' ตะวันออก ลักษณะของเมืองที่ปรากฏปัจจุบันมีขนาดรูปสี่เหลี่ยม 300x550 เมตร ตั้งอยู่ห่างจากเวียงท่ากาน 6 กิโลเมตร เป็นเมืองที่อยู่ตอนใต้ของกลุ่มเมืองหริภุญไชย ในที่ราบลุ่มเชียงใหม่ อยู่ห่างจากเมืองลำพูน 17 กิโลเมตร ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของบ้านสองแคว ตำบลสองแคว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

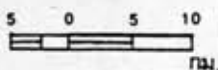
สำหรับเมืองโบราณในที่ราบลุ่มน้ำวังพบได้ 2 เมืองคือ เมืองโบราณที่วัดพระธาตุลำปางหลวง และเมืองโบราณขนาดใหญ่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองลำปาง ตำบลเวียงเหนือ จังหวัดลำปาง ที่ตั้งของเมือง ทั้ง 2 เมืองสมัยหริภุญไชยในเขตจังหวัดลำปาง ตั้งกระจายอยู่ทางฝั่งด้านตะวันออก หรือฝั่งเหนือของแม่น้ำวัง

จากที่ตั้งและลักษณะของเมืองโบราณทำให้ทราบว่าชุมชนโบราณสมัยหริภุญไชยชอบตั้งเมืองอยู่ที่ราบลุ่มระหว่างหุบเขาที่มีน้ำไหลผ่าน และอาศัยทางน้ำเป็นเส้นทางคมนาคม ขนาดของตัวเมืองจะขึ้นอยู่กับขนาดของที่ราบลุ่มแม่น้ำ ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีขนาดใหญ่มีลักษณะการตั้งหมู่บ้านเป็น 2 ลักษณะคือ ตั้งหมู่บ้านตามแนวยาว (Linear Villages) โดยอาศัยสภาพธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ เหมือง ที่ราบระหว่างภูเขาหรือเส้นทางคมนาคม และลักษณะที่ 2 เป็นการตั้งหมู่บ้านเป็นกระจุก (Clusteral Villages) โดยยึดแหล่งประกอบอาชีพ (ชูลิทธิ ชูชาติ 2525: 48)

รูป 5.1 การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนา 'เมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่': กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 5.1

แสดง ที่ตั้งชุมชนโบราณของทริภุญไชยและการตั้งถิ่นฐานปัจจุบัน

▲ ที่ตั้งชุมชนโบราณของทริภุญไชย

☀ การตั้งถิ่นฐานปัจจุบัน

ที่มา: กรมแผนที่ทหาร

เปรียบเทียบลักษณะของชุมชนลำพูนและเชียงใหม่

ลำพูน	เชียงใหม่
<p><u>ที่ตั้ง</u> ตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำปิงและแม่น้ำกวัง <u>ภูมิประเทศ</u> มีลักษณะเป็นเมืองป้อม เนื่องจาก มีเทือกเขาล้อมรอบ 3 ด้านยกเว้นทางด้านใต้</p> <p><u>ขนาดพื้นที่</u> พื้นที่ราบหุบเขาของลำพูนเป็นตัว จำกัดการขยายตัวของเมือง การขยายเมือง ทำได้โดยการตั้งเมืองขึ้นใหม่ในหุบเขาอื่น เช่น การตั้งเมืองเซลางค์ ในที่ลุ่มแม่น้ำวัง</p>	<p><u>ที่ตั้ง</u> ตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำปิงและแม่น้ำกก <u>ภูมิประเทศ</u> ตัวเมืองตั้งอยู่ระหว่างเชิงดอย สูงเทือกกับแม่น้ำปิง มีลักษณะเป็นพื้นที่ลาดเท จากตะวันตกมาด้านตะวันออก มีน้ำหล่อเลี้ยง พื้นที่ตลอดเวลา</p> <p><u>ขนาดพื้นที่</u> ที่ราบลุ่มที่ตั้งเชียงใหม่มีขนาดใหญ่ และอุดมสมบูรณ์ ทำให้สามารถขยายเมืองได้ กว้างขวางและเป็นศูนย์กลางทางการค้าทาง ตอนบนและทางตอนใต้ได้สะดวก</p>

ที่มา : สุรัสวดี อ่องสกุล (2529: 22-23), จำรงค์ดี ทำบุญ (2528: 26, 54)

ระบบชุมชนก. สภาพทั่วไป

จากการศึกษาการตั้งถิ่นฐานจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดลำพูน
ทำให้ทราบว่า การตั้งถิ่นฐานโบราณมีการรวมตัวกันเป็นหน่วยชุมชน ซึ่งปรากฏให้เห็นในปัจจุบัน
เรียกว่า "เวียง" ซึ่งหมายถึงชุมชนที่มีการสร้างขึ้น (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา 2529: 3) และพื้นที่
หลาย ๆ ชุมชน รวมกันเรียกว่า "แคว้น" ดังปรากฏการเรียกความหมายของ "หริภุญไชย"
ในความหมายของการรวม เวียงอีก 4 แห่งคือ เวียงมโน เวียงท่ากาน เวียงเถาะและเมือง
ลำพูนหรือเมืองหริภุญไชย เป็นกลุ่มของเมืองเล็ก ๆ บริเวณลุ่มแม่น้ำปิง วังเรียกว่า "แคว้น
หริภุญไชย"

ปัจจุบัน เนื่องจากมีการจัดรูปแบบการปกครองเพื่อสะดวกในการบริหารราชการแผ่นดิน หน่วยปกครองได้จัดแบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคในรูปจังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน¹ สำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดแบ่งเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล² และสุขาภิบาล³ ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 (พ.ศ.2519)

สำหรับชุมชนของจังหวัดลำพูนประกอบด้วยเทศบาล 1 เทศบาลคือ เทศบาลเมืองลำพูน ซึ่งถือว่าเป็นศูนย์กลางของจังหวัดและสุขาภิบาล 7 แห่ง (ตารางที่ 5.2 และแผนที่ 5.2)

นอกจากบทบาทชุมชนหลักของจังหวัดได้แก่เทศบาลและสุขาภิบาล เนื่องจากปัจจุบันพบว่าชุมชนระดับล่างซึ่งพัฒนามีบทบาทสำคัญต่อพื้นที่ที่ไม่สามารถจัดยกระดับในทางนิตินัยได้ และในด้านการศึกษาระบบชุมชน ชุมชนระดับนี้เป็นชุมชนที่เชื่อมการพัฒนาระหว่างพื้นที่ชนบทและชุมชนเมือง ทำให้ประชากรดำรงชีวิตอยู่ได้ จากแนวความคิดของรอนดีแนลลี (Rondinelli) เชื่อว่าชุมชนระดับนี้เป็นกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนา

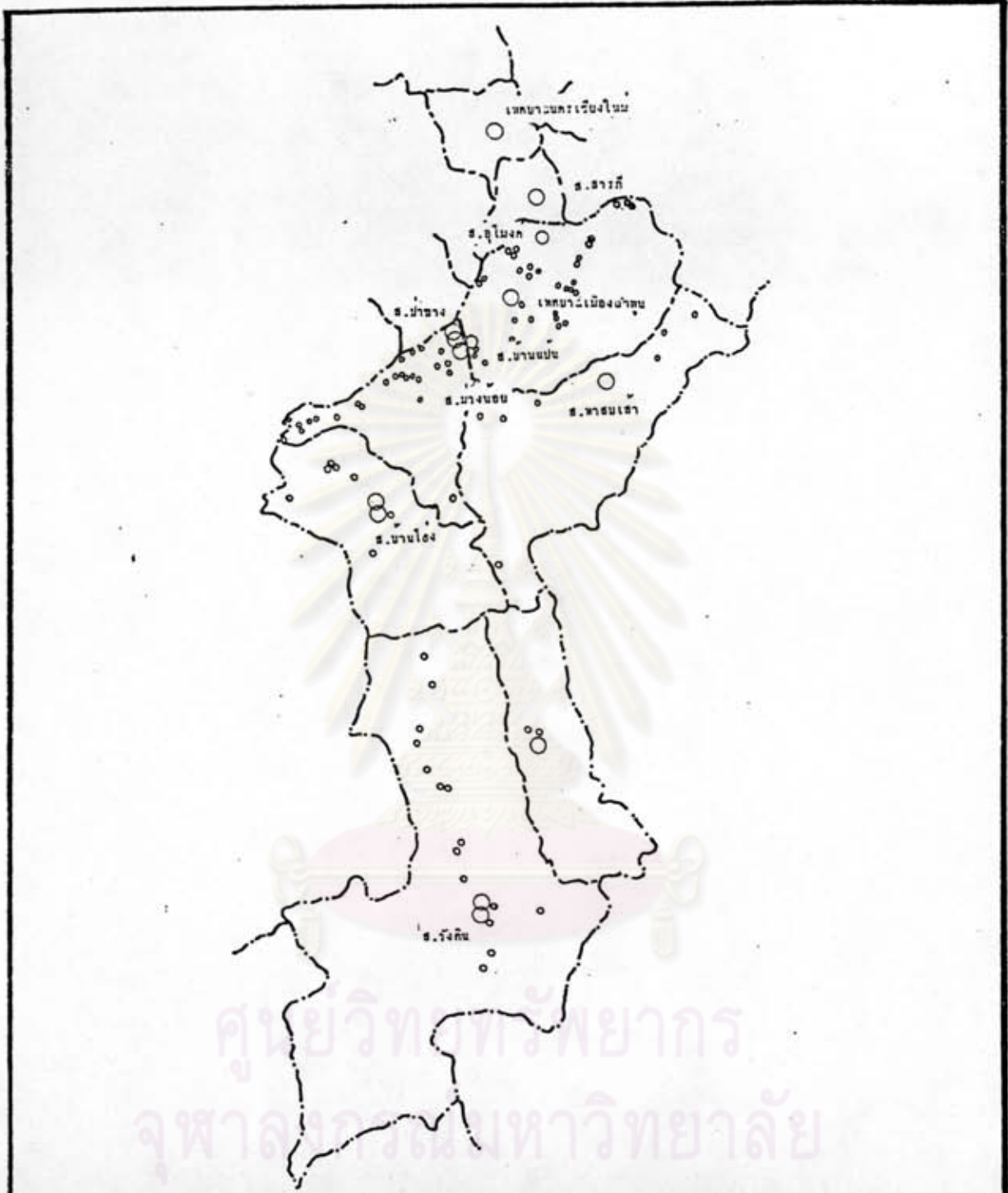
¹ หมู่บ้าน - คือพื้นที่ซึ่งมีประชากรตั้งแต่ 200 คนขึ้นไป หรือท้องที่ที่ราษฎรอาศัยอยู่ไม่หนาแน่นและตั้งบ้านเรือนอยู่ห่างไกล การจัดตั้งหมู่บ้านถือเกณฑ์จากจำนวนหลังคาเรือนไม่ต่ำกว่า 5 หลัง

² เทศบาล - คือองค์การปกครองท้องถิ่นที่เป็นชุมชนเมืองหรือมีแนวโน้มที่จะพัฒนาขึ้นเป็นเมือง ตาม พ.ร.บ. เทศบาล พ.ศ.2496 ได้จัดแบ่งเทศบาลออกเป็น 3 ประเภทคือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร

³ สุขาภิบาล - คือหน่วยการปกครองท้องถิ่นซึ่งมีลักษณะเป็นชุมชนกึ่งเมือง การจัดตั้งสุขาภิบาล ได้แก่ที่ตั้งที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอและมีประชากรไม่ต่ำกว่า 1,500 คน มีร้านค้าอย่างน้อย 100 ห้อง มีเนื้อที่ระหว่าง 1-4 กิโลเมตร (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2526:95-110)

ตารางที่ 5.2 ประเภทกิจกรรมในสาขาภิบาล ปี 2528

สาขาภิบาล	อุโมงค์	บ้านแป้น	ป่าซาง	ม่วงน้อย	บ้านโอง	ทาสบเส้า	วังดิน
จำนวนคน	14,733	7,695	13,932	5,049	10,433	11,052	4,801
จำนวนบ้าน	2,906	1,586	2,551	1,100	2,247	2,477	670
ร้านค้าเครื่องชำ	213	36	34	58	41	75	18
ร้านเครื่องตี	2	20	20	9	17	10	14
ร้านเสื้อผ้า	9	3	21	12	4	5	8
ร้านเสริมสวย	3	4	9	-	4	4	6
ร้านเครื่องเหล็ก	6	5	8	2	8	4	8
สินค้าเฉพาะ	12	66	38	11	3	-	-
มหรสพ	-	-	1	1	1	-	1
โรงแรม	-	-	-	-	1	-	1
โรงสี	6	6	6	10	6	16	6
โรงเลื่อยไม้	-	-	-	-	-	-	-
โรงซ่อมเครื่องยนต์	-	7	12	-	-	-	7
โรงงานอื่น ๆ	4	15	8	-	-	1	-
สถานที่ราชการ	10	-	9	5	11	19	11
สถานที่พักผ่อน	-	-	1	-	-	1	-
ตลาดเอกชน	1	2	3	1	1	2	-
ตลาดสาขาภิบาล	1	-	-	-	-	-	1
โรงพยาบาล	-	-	-	-	1	1	1
อนามัย	1	1	1	-	-	1	-
สาธารณสุข	-	-	-	-	-	1	1
ธนาคาร	1	-	4.5	-	1.5	.5	1.5
โรงเรียนมัธยม	1	1	1	-	1	1	1
ไปรษณีย์	1	-	1	-	1	1	1

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่ : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 5.2

กม.

แสดง ที่ตั้งเทศบาลและสุขาภิบาล

- เขตเทศบาล-สุขาภิบาล
- หมู่บ้านที่มีประชากรมากกว่า 1,000

ที่มา:

ชุมชนระดับล่างที่ศึกษาต่อไปนี้มีรายละเอียดดังนี้

1. ลักษณะด้านกายภาพและเศรษฐกิจ

จากหมู่บ้านที่ศึกษา 78 หมู่บ้านพบว่าประชากรของหมู่บ้านอพยพมาจากที่อื่น 31 หมู่บ้าน สำหรับบ้านห้วยปกอำเภอสีมามีการอพยพมาจากที่อื่นมากที่สุด 151 ครัวเรือน รองลงมา ได้แก่บ้านทุ่งหัวช้าง กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง 82 ครัวเรือน บ้านแม่บัวต อำเภอสี 51 ครัวเรือน และบ้าน นครเจดีย์ อำเภอป่าซาง 50 ครัวเรือน

ลักษณะทางด้านกายภาพของหมู่บ้านศึกษา พบว่ามีหมู่บ้าน 8 หมู่บ้านที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในเขตป่าสงวน ได้แก่หมู่บ้านในอำเภอแม่ทา 4 หมู่บ้าน อำเภอสี 3 หมู่บ้าน อำเภอป่าซาง และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง 1 หมู่บ้าน

การบริการด้านไฟฟ้าพบว่าหมู่บ้านศึกษาที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ 12 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านในอำเภอแม่ทา 1 หมู่บ้าน อำเภอสี 8 หมู่บ้าน อำเภอป่าซาง 1 หมู่บ้านและกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง 2 หมู่บ้าน และการคมนาคมพบว่า หมู่บ้านที่ศึกษามีเส้นทางติดต่อจากหมู่บ้านถึงอำเภอทุกหมู่บ้าน แต่ด้านการบริการรถประจำทางพบว่า หมู่บ้านที่ไม่มีรถจากหมู่บ้านถึงอำเภอ 14 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านในอำเภอเมือง 3 หมู่บ้าน อำเภอป่าซาง 5 หมู่บ้าน อำเภอบ้านไถ่ 1 หมู่บ้าน อำเภอแม่ทา 1 หมู่บ้าน อำเภอสี 2 หมู่บ้าน และกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง 2 หมู่บ้าน

ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจของหมู่บ้านศึกษาพบว่าส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรและมีอาชีพมากกว่า 1 อย่างได้แก่ การทำนาและการรับจ้าง การทำนาและปลูกพืชไร่ และทำนา เลี้ยงสัตว์ สำหรับทางด้านผลผลิตจากนาพบว่า ไม่เพียงพอต่อการบริโภคต้องซื้อข้าวมาจากจังหวัดเชียงราย แต่สำหรับด้านการว่างงานนอกฤดูการเกษตรพบว่าประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเสริมทำให้มีการอพยพเพื่อหางานทำน้อย

อาชีพเสริมจากการทำนา ไร่จากหมู่บ้านที่ศึกษาพบว่า

ก) อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน ได้แก่ การทอ การถัก การปักผ้า การเย็บผ้าทั่วไป ผ้าโหล ผ้าถุง ผ้าแวม ที่นอน ทำหมวก เบียดอก เผ่าถ่าน ทำแข่ง ฟาแข่ง ทำปุ๋ย แกะสลัก

ข) อาชีพที่ใช้ความสามารถเฉพาะด้านได้แก่ การก่อสร้าง ทำตู้ เฟอร์นิเจอร์ และช่างไม้

ค) อาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรได้แก่ ทำงานโรงบ่มใบยา คัดใบยา เก็บพริก เก็บหอม มีดหอม เลี้ยงผึ้ง คัดลำไย

ง) อาชีพอื่น ๆ ได้แก่ การรับจ้างทั่วไป รับจ้างเลี้ยงสัตว์ ปลูกป่า เลื่อยไม้ ค้าขาย รีดตอก จักตอก เย็บถุงมือ ทำขนมจีน ทำสวน ไร่สวน ไฟคา ทำเหมืองแร่

ตารางที่ 5.3 แหล่งงานของหมู่บ้านที่ศึกษา จำแนกรายอำเภอ

เขตปกครอง	แหล่งงานจำแนกรายอำเภอ					
	ท้องถิ่น	ชุมชนในจังหวัด	เชียงใหม่	กรุงเทพฯ	ประเทศ	ต่างประเทศ
อำเภอเมือง	มี	มี	มี	มี	มี	
ป่าซาง	มี			มี	มี	มี
บ้านโฮ่ง	มี	มี	มี	มี		มี
แม่ทา	มี			มี		มี
อ.กิ่งอ.ทุ่งหัวช้าง	มี	มี		มี		มี

ประเภทงานพบว่าแหล่งงานในท้องถิ่นและชุมชนในจังหวัด ส่วนใหญ่ได้แก่การรับจ้าง การทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน แหล่งงานในเชียงใหม่ได้แก่การทำงานก่อสร้าง แหล่งงาน กรุงเทพฯ และทั่วประเทศได้แก่เป็นลูกจ้าง ทำเฟอร์นิเจอร์ ๆ พบมากในตำบลบ้านกลาง ตำบลมะเขือแจ้ ตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมืองซึ่งจะพบว่า มีการอพยพเพื่อทำงานหลังฤดูการเกษตรมากถึง 900 คน สำหรับแหล่งงานต่างประเทศได้แก่การขายแรงงานในตะวันออกกลาง และประเทศอื่น ๆ เช่นสิงคโปร์

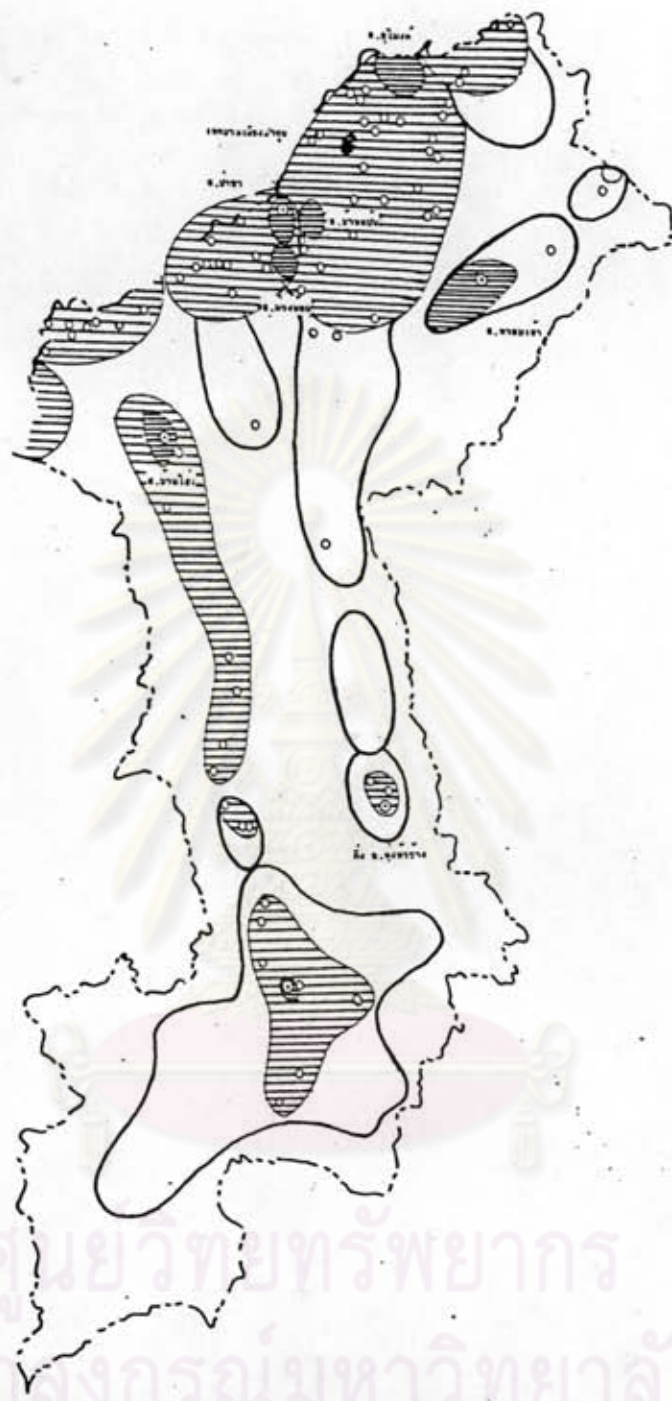
2. การใช้บริการ จำแนกตามอาชีพ

ก) อาชีพทำนา ทำไร่ แหล่งสินเชื่อของจังหวัดลำพูน ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ สหกรณ์ ธนาคารเพื่อการเกษตรฯ องค์กรอื่น ๆ และพ่อค้า เอกชน สำหรับข้อมูลพื้นฐาน กชช 2 ค พบว่าหมู่บ้านที่ศึกษา ไม่มีแหล่งสินเชื่อ 6 หมู่บ้าน ได้แก่ อำเภอเมือง 2 หมู่บ้าน อำเภอแม่ทา 1 หมู่บ้าน อำเภอลี้ 2 หมู่บ้าน และกิ่งอำเภอ 1 หมู่บ้าน สำหรับหมู่บ้านศึกษาที่สำรวจพบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรจะใช้บริการการเงินจากสหกรณ์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรฯ ดังนั้น ในด้านการซื้อปุ๋ย ยาฆ่าแมลง หรือเครื่องมือการเกษตรบางชนิดจะอาศัยระบบของ 2 สถาบันที่วางข้อกำหนดในการใช้บริการ กรณีเมล็ดพันธุ์ พบว่าส่วนใหญ่จะคัดเลือกพันธุ์เอง มีเกษตรกรส่วนน้อยที่ใช้พันธุ์จากหน่วยงานของรัฐ คือที่อำเภอสันป่าตอง เชียงใหม่ ในการซ่อมเครื่องมือที่ชำรุดมากพบว่าจะใช้บริการที่ศูนย์กลางอำเภอ หรือจังหวัดเชียงใหม่ ในด้านการขายผลผลิตทางการเกษตรพบว่าส่วนใหญ่จะมีผู้มารับซื้อในท้องถิ่น บางส่วนจะนำผลผลิตไปขายที่ลำพูนและเชียงใหม่

ข) อาชีพเลี้ยงสัตว์ พบว่าการเลี้ยงสัตว์ในหมู่บ้านศึกษาส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงในครัวเรือน และเพื่อแลกเปลี่ยนรายย่อย ดังนั้นการใช้บริการที่เกี่ยวข้องพบว่าอาหารสัตว์ที่ใช้อาศัยอาหารในชุมชน พันธุ์สัตว์ก็เป็นการอาศัยพันธุ์ตามธรรมชาติ ในการขายพบว่าส่วนใหญ่จะมีผู้มารับซื้อ บางส่วนจะนำสัตว์ไปขาย แลกเปลี่ยนที่ตลาดนัด ได้แก่ตลาดนัดบ้านเวียงหนองล่อง อำเภอป่าซาง ตลาดหนองดอกอำเภอเมือง และจังหวัดลำปาง

ค) อาชีพทำหัตถกรรม การทำหัตถกรรมเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริมที่ทำรายได้ให้กับหมู่บ้านในจังหวัดที่สำคัญรองจากการทำเกษตรกรรม การใช้บริการที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ พบว่า ด้านการใช้วัตถุดิบ มาจาก หลายชุมชนตามชนิดของงานเช่น การทำหมวก วัตถุดิบส่วนใหญ่ได้แก่ใบลานซึ่งหาได้ในท้องถิ่น การทำผ้าขาวม ลี้อ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเส้นใย วัตถุดิบส่วนใหญ่อาศัยจากจังหวัดอื่น ได้แก่ เชียงใหม่ กรุงเทพฯ

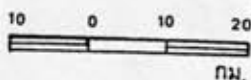
ในด้านตลาดสินค้า สินค้าที่ไม่สำเร็จรูปเช่น การเปียตอก ไผ่คา สานแข่ง ผาแข่ง เป็นการทำให้บริโภคนภายในท้องถิ่น สำหรับสินค้าสำเร็จรูปเช่นหมวกใบลาน ตลาดสินค้าได้แก่ภาคอีสาน ทั่วประเทศ สินค้าแกะสลักตลาดสินค้ามีทั้งในชุมชน เชียงใหม่ กรุงเทพฯ สำหรับการทำเฟอร์นิเจอร์ จะเป็นการอพยพไปทำสินค้าในแหล่งตลาดหลังฤดูกาลเกษตร เป็นการทำโดยอาศัยแหล่งวัตถุดิบและแหล่งตลาดทั่วประเทศ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแผนทางการพัฒนา เมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่: กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน - เชียงใหม่

แผนที่ที่ 5.3

แสดง เขตการใช้บริการของชุมชน

เขตบริการศูนย์กลางชุมชน
เขตอิทธิพลโคจรอบ
เขตบริการชนบท

ที่มา: ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (ลกช 2 ค)

ข. การเชื่อมโยงของชุมชนจากการใช้บริการด้านต่าง ๆ (แผนที่ 5.4-5.10)

1. ลักษณะการใช้บริการ

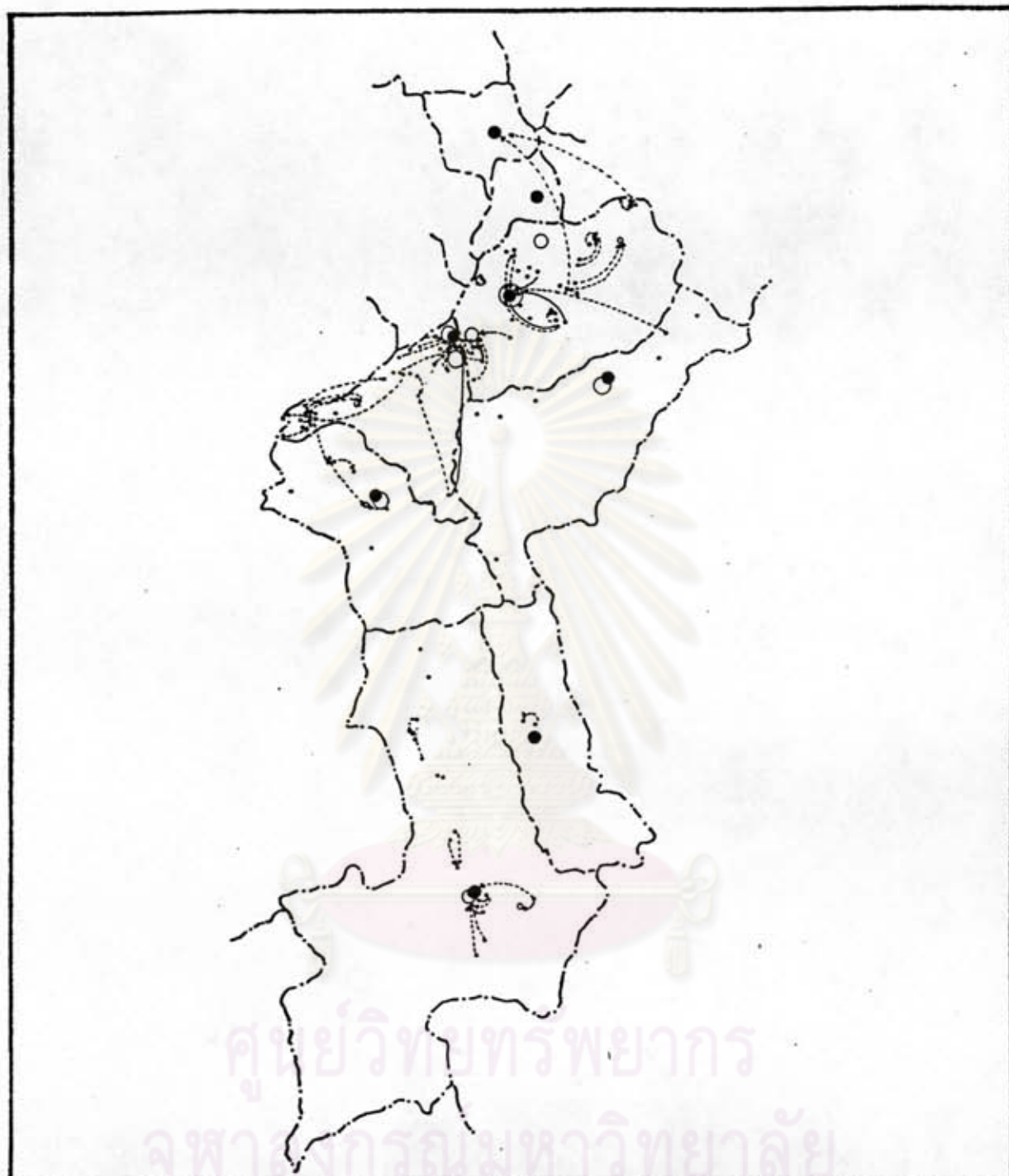
หมู่บ้านที่ศึกษาพบว่ามีความพร้อมในชุมชนร้อยละ 45.82 อำเภอที่มีความพร้อมในชุมชนมากที่สุดคือ อำเภอแม่ทา ร้อยละ 58.33 ใช้บริการในชุมชน รองลงมาได้แก่ อำเภอบ้านโฮ่ง ร้อยละ 51.19 อำเภอป่าซาง ร้อยละ 50 อำเภอเมือง ร้อยละ 43.65 กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง ร้อยละ 35.71 และอำเภอลี้ ร้อยละ 35.12 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.4 แผนภูมิ 5.1)

ลักษณะการใช้บริการของหมู่บ้านศึกษารายอำเภอพบว่าการใช้บริการรองลงมาได้แก่ การใช้บริการศูนย์อำเภอ ร้อยละ 14.75 หมู่บ้านใกล้เคียง ร้อยละ 13.45 ลำพูน ร้อยละ 11.69 และใช้บริการเชียงใหม่ ร้อยละ 2.6 สำหรับอำเภอเมือง อำเภอป่าซางมีลักษณะการใช้บริการใกล้เคียงกัน แต่หมู่บ้านในอำเภอเมืองใช้บริการที่เชียงใหม่รองจากลำพูน แม้ว่า จะอยู่ใกล้กว่าเมื่อเทียบกับหมู่บ้านอำเภอป่าซาง ซึ่งจะใช้บริการเชียงใหม่มากกว่ามาใช้บริการ ลำพูน อำเภออื่นๆ มีความแตกต่างของลักษณะการใช้บริการอำเภอแม่ทาการใช้บริการรองจากหมู่บ้านคือลำพูน ร้อยละ 13.1 ศูนย์อำเภอ ร้อยละ 11.9 หมู่บ้านใกล้เคียงร้อยละ 3.57 เชียงใหม่ ร้อยละ 2.38 สำหรับอำเภอลี้มีการใช้บริการศูนย์อำเภอร้อยละ 41.07 รองลงมาได้แก่หมู่บ้านใกล้เคียง ร้อยละ 11.90 มีการใช้บริการที่ลำพูนร้อยละ 3.57 และใช้บริการ เชียงใหม่ร้อยละ 0.60 หมู่บ้านกิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างมีการใช้บริการหมู่บ้านใกล้เคียงร้อยละ 25 รองลงมาได้แก่อำเภออื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่คืออำเภอลี้ ร้อยละ 21.43

ประเภทของการใช้บริการพบว่า หมู่บ้านศึกษาที่มีความพร้อมในด้านการบริการร้านน้ำ มันเชื้อเพลิงมากที่สุด ร้อยละ 92.21 รองลงมาได้แก่โรงเรียนประถม ร้อยละ 90.90 ร้านของชำ ร้อยละ 89.60 ร้านขายยาสามัญ ตลาดสด สำหรับประเภทบริการที่มีน้อยที่สุดได้แก่ โรงพยาบาลชุมชน ร้อยละ 2.6 โรงเรียนมัธยมร้อยละ 6.49

2. ประเภทการใช้บริการ (ตารางที่ ผ 5.1-ผ 5.6)

การใช้บริการด้านต่าง ๆ รายอำเภอพบว่าอำเภอเมืองมีการใช้บริการในหมู่บ้านในด้านอาหารบริโภค น้ำมันเชื้อเพลิง ยารักษาโรค เรียงหนึ่งสี่ภาคบังคับมากกว่าแหล่งอื่น การใช้บริการหมู่บ้านใกล้เคียงคือการใช้บริการรักษาพยาบาลสถานเอนามัย การใช้

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่ :
กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 5.4

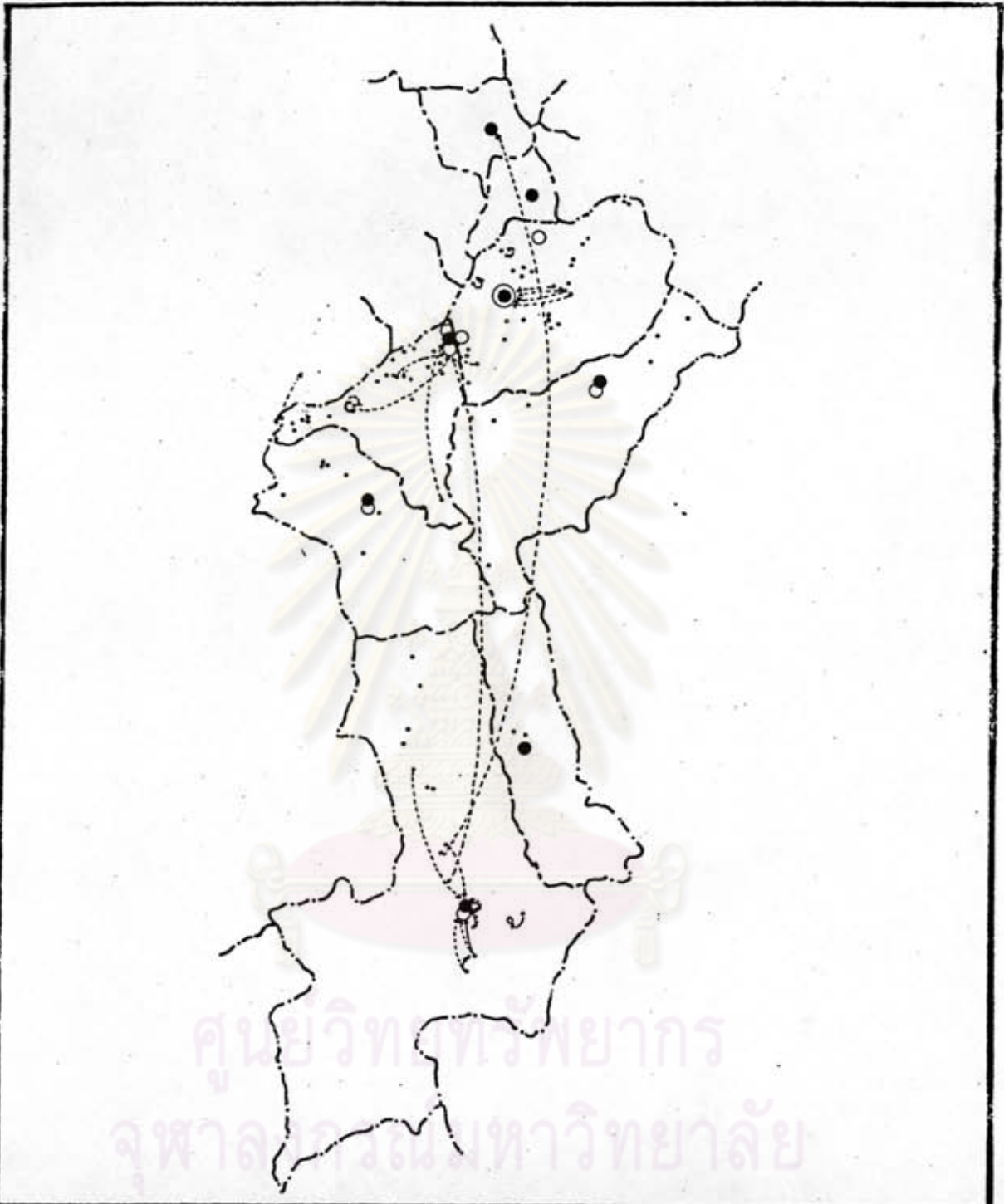
5 0 5 10 15
กม.

แสดง การเชื่อมโยงของชุมชนในการใช้บริการด้านตลาดสด, เสื้อผ้า

— (ก) ตลาดสด

— (ค) ร้านขายเสื้อผ้า

ที่มา: แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนา 'เมืองเด็กใกล้เมืองใหญ่' :
กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 5.5

5 0 5 10 15
กม.

แสดง การเชื่อมโยงของชุมชนในการใช้บริการด้านร้านของชำ,
ร้านซ่อมเครื่องมือทางการเกษตร

- > ร้านขายของชำ (ข)
- > ร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตร (ง)

ที่มา: แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่ : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 5.6

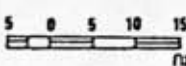

แสดง การเชื่อมโยงของชุมชนในการใช้บริการร้านค้าเครื่องใช้ไฟฟ้า, ร้านจักรยาน

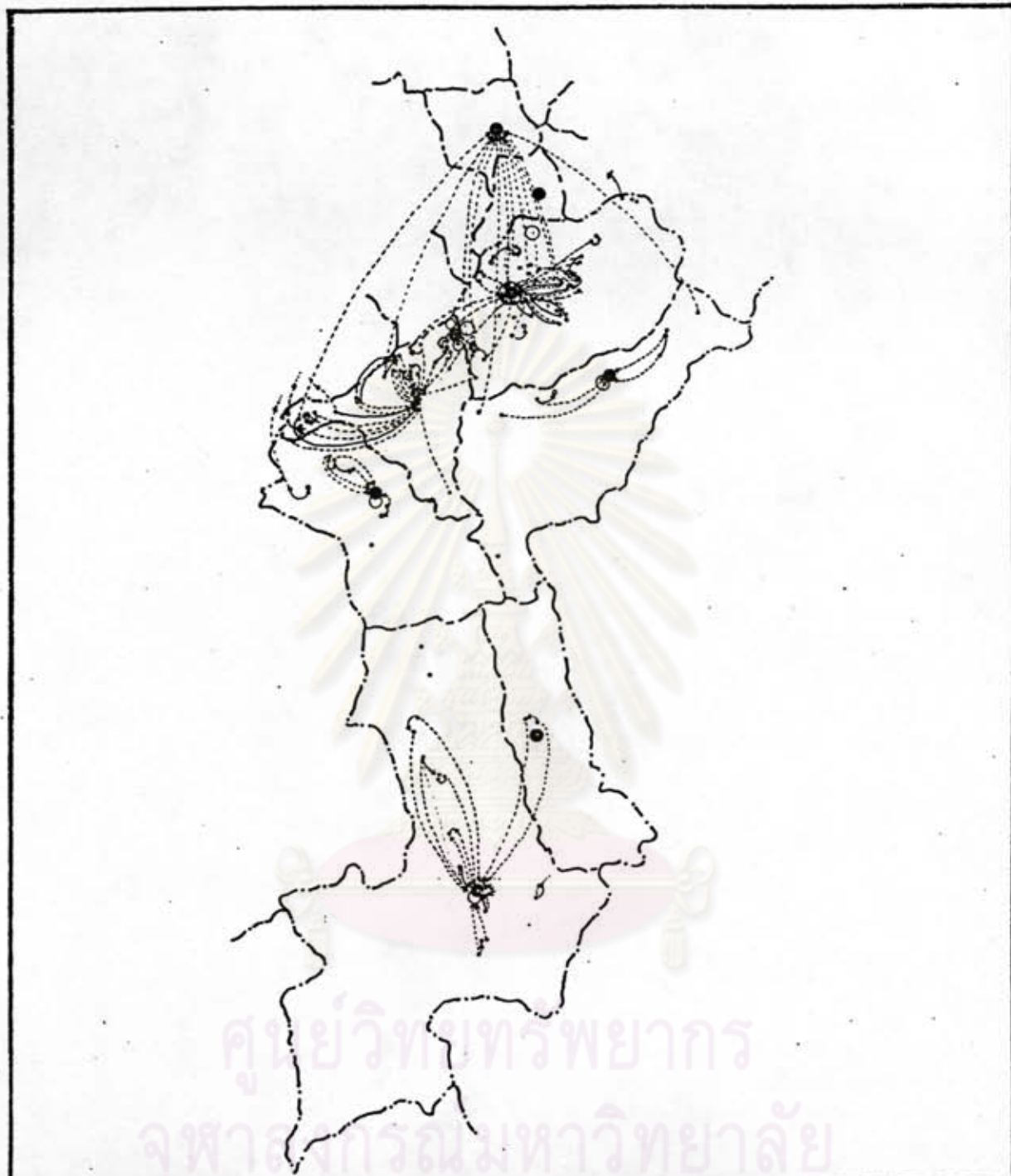
- ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า (จ)
- ร้านขายจักรยาน (จ)
- เขาไปชอบ
- ทลจากบัก

ที่มา: แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแผนทางการพัฒนาเมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่ : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

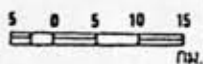
<p>แผนที่ที่ 5.7</p> 	<p>แสดง การเชื่อมโยงของชุมชนในการใช้บริการด้านร้านวัสดุก่อสร้าง, ร้านขายยาสามัญ</p> <p> ร้านขายวัสดุก่อสร้าง (ช) ร้านขายยาสามัญ (ช) </p> <p>ที่มา: แบบสอบถาม</p>
--	---

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแผนทางการพัฒนาเมืองเด็กใกล้เมืองใหญ่ :
กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 5.8

แสดง การเชื่อมโยงของชุมชนในการใช้บริการด้านสถานเอนแรม, โรงพยาบาล

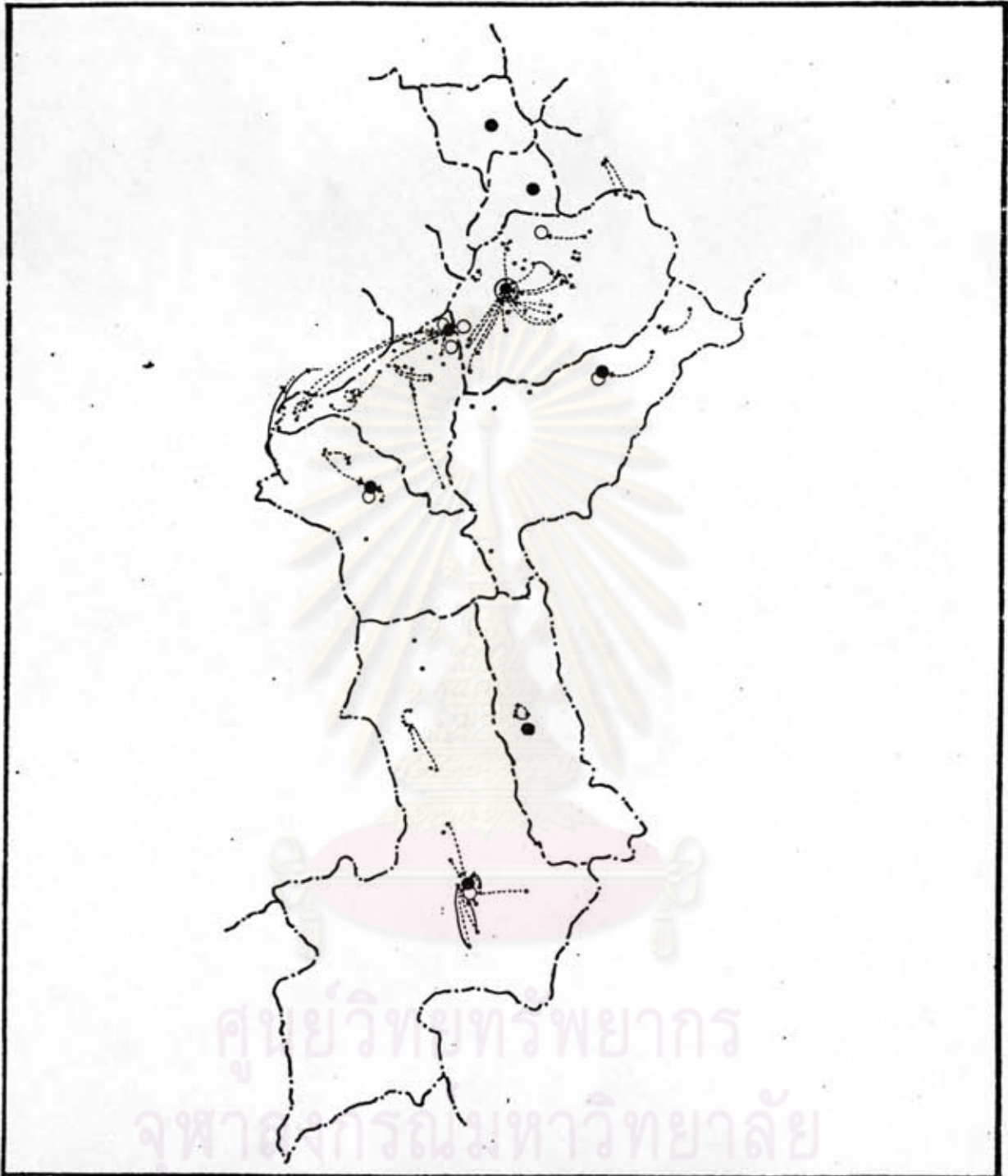

สถานเอนแรม หรือคหิโต (ค)

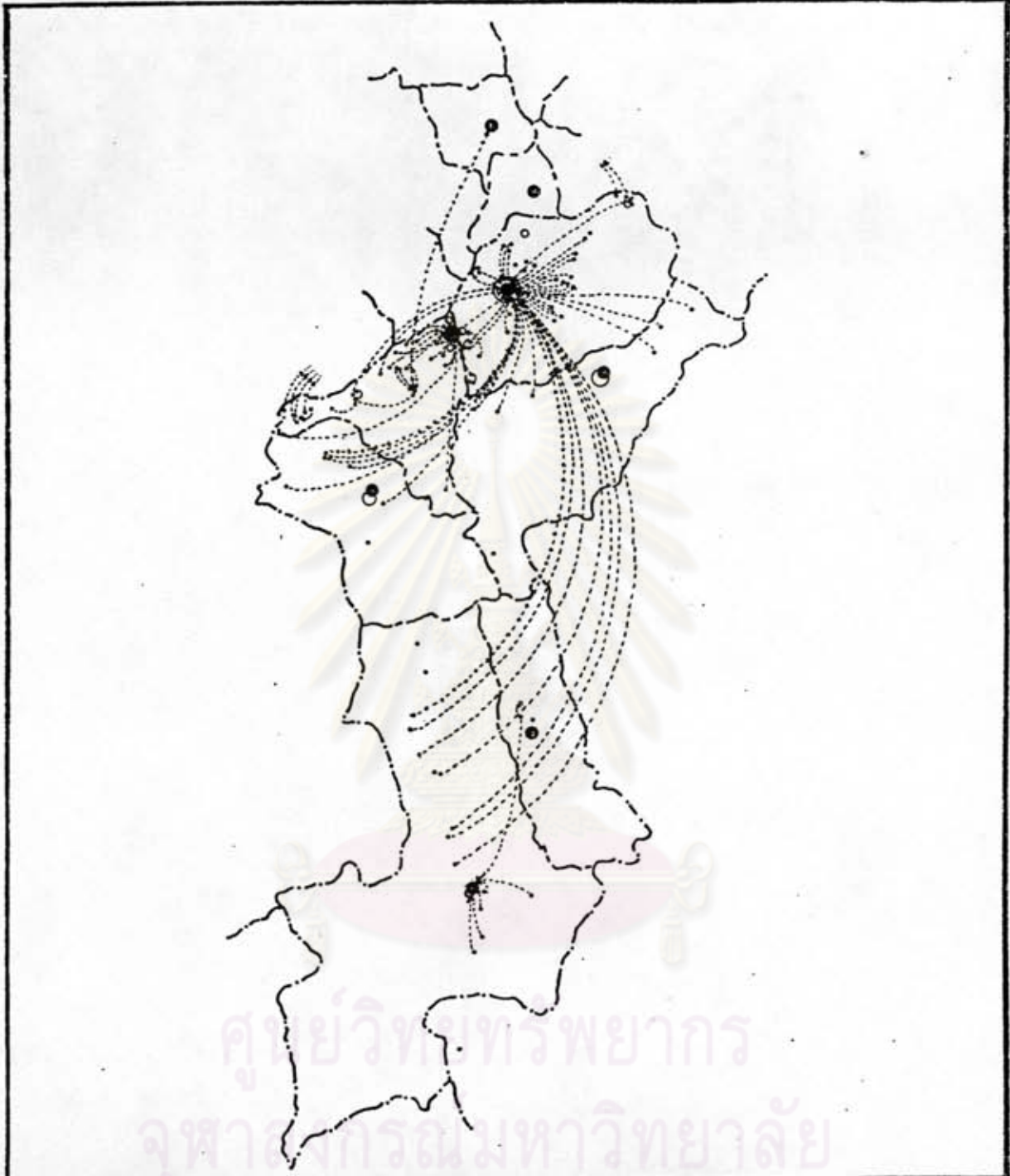
โรงพยาบาลชุมชน (ญ)

ที่มา: แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแผนทางการพัฒนา 'เมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่' : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

<p>แผนที่ที่ 5.9</p>	<p>แสดง การเชื่อมโยงของชุมชนในการใช้บริการด้านไปรษณีย์, ร้านน้ำมันเชื้อเพลิง</p> <p> ไปรษณีย์ (ตู้/หน่วย) (อ) ร้านขายน้ำมันเชื้อเพลิง (จ) ที่มา: แบบสอบถาม </p>
----------------------	---

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแผนทางการพัฒนาเมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่ :
กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 5.10

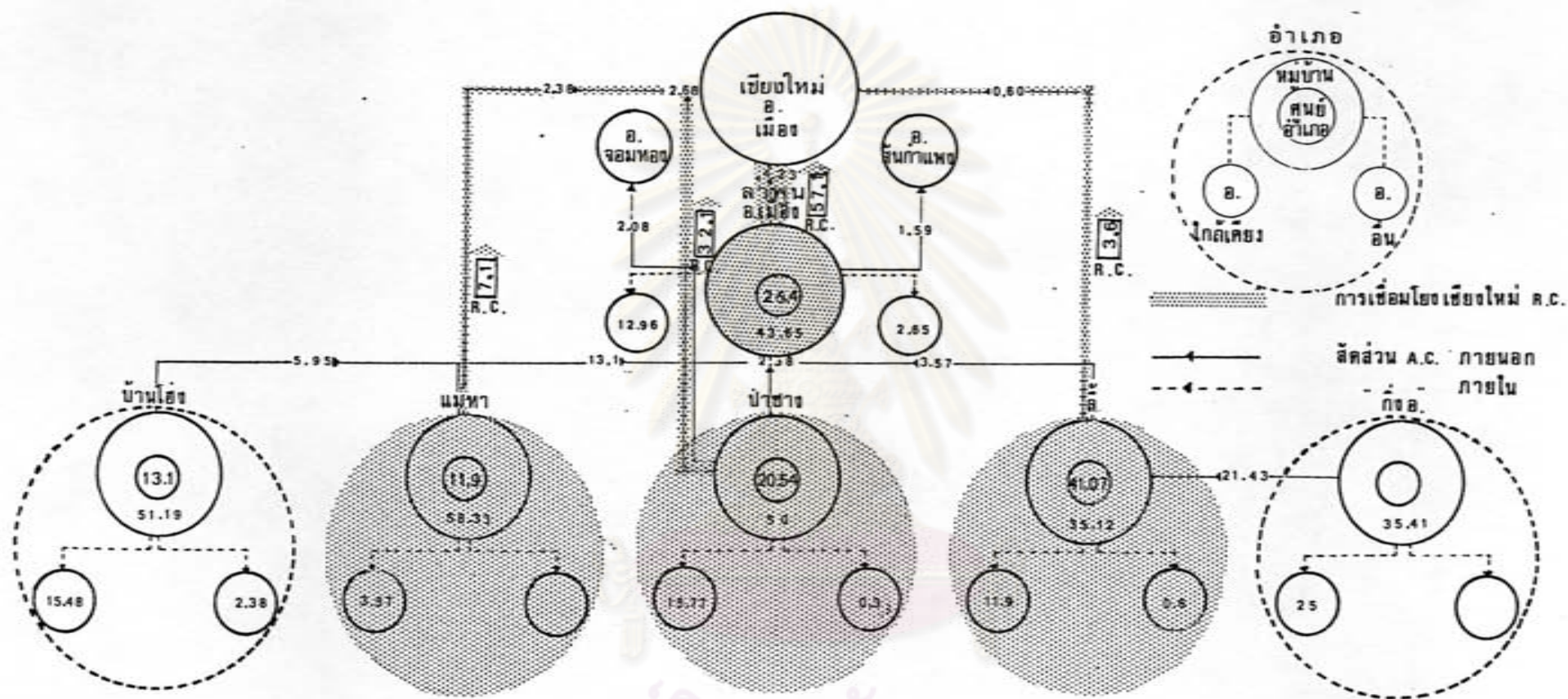
5 0 5 10 15
กม.

แสดง การเชื่อมโยงของชุมชนในการใช้บริการด้านโรงเรียนระดับประถม,
การศึกษาระดับสูง

- โรงเรียนประถม (ฐ)
- โรงเรียนมัธยม (ฅ)
- ที่มาแบบลอบกอบ

ตารางที่ 5.4 การเชื่อมโยงของชุมชนในการใช้บริการ

อำเภอ	สถานที่ให้บริการ							รวม
	หมู่บ้าน	ใกล้เคียง	ศูนย์อื่น	อ.อื่น	ลำพูน	เชียงใหม่	ฯลฯ.	
อ. เมือง	165	49	(96)	10	96	16	42	378
	43.65	12.96		2.65	25.4	4.23	11.11	100
ป่าซาง	168	53	69	1	8	9	28	336
	50.0	15.77	20.54	0.3	2.38	2.68	8.33	100
บ้านโฮ้ง	43	13	11	2	5		10	84
	51.19	15.48	13.1	2.38	5.95		11.9	100
แม่ทา	49	3	10		11	2	9	84
	58.33	3.67	11.90		13.10	2.38	10.71	100
ลี้	59	20	69	1	6	1	12	168
	35.12	11.90	41.07	0.60	3.57	0.60	7.14	100
กิ่งอ.ทุ่งหัวช้าง	10	7		6			5	28
	35.71	25		21.43			17.86	100
รวม	494	145	159	20	126	28	106	1078
			(255)					
ร้อยละ	45.82	13.45	14.75	1.86	11.69	2.6	9.8	100
			(23.65)					

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 แผนภูมิที่ 5.1 การเชื่อมโยงการใช้บริการชุมชน ลำพูน-เชียงใหม่

บริการที่ล้ำพูนได้แก่การให้บริการด้านการซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า วัสดุก่อสร้าง รักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วยรุนแรง การสื่อสารไปรษณีย์ การศึกษาต่อจากภาคบังคับ สำหรับเชียงใหม่ หมู่บ้านศึกษาในอำเภอเมืองมีการให้บริการเสริมบางประเภทที่สำคัญ ได้แก่การรักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วยรุนแรง การให้บริการแหล่งอื่นๆ ที่สำคัญได้แก่การให้บริการตลาดนัด ในการซื้อเสื้อผ้า และการให้บริการอำเภอสันกำแพงกรณีการป่วยเล็กน้อยการเรียนต่อ การให้บริการไปรษณีย์ การซื้อวัสดุก่อสร้างสำหรับหมู่บ้านที่เดินทางติดต่อกับอำเภอสันกำแพงสะดวก

อำเภอป่าซางมีการให้บริการในหมู่บ้านด้านอาหารบริโภค น้ำมันเชื้อเพลิง ยารักษาโรค เรียนหนังสือภาคบังคับ ซ่อมเครื่องมือการเกษตรมากกว่าแหล่งอื่น การให้บริการหมู่บ้านใกล้เคียงด้านที่สำคัญได้แก่การซื้อวัสดุก่อสร้าง การรักษาพยาบาลกรณีป่วยเล็กน้อยและสำหรับการให้บริการที่ศูนย์อำเภอที่สำคัญได้แก่การซื้อเสื้อผ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า จักรยาน การรักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วยรุนแรงและการเรียนต่อ สำหรับล้ำพูนมีความสำคัญเสริมในด้านวัสดุก่อสร้าง การรักษาพยาบาลกรณีเจ็บป่วยรุนแรง และการศึกษาต่อ จังหวัดเชียงใหม่มีความสำคัญในด้านแหล่งเครื่องอุปโภค การรักษาพยาบาล สำหรับการบริการแหล่งอื่นที่สำคัญได้แก่อำเภอจอมทอง ในการบริการเครื่องอุปโภค การรักษาพยาบาลและการศึกษา

อำเภอบ้านโฮ่งมีการให้บริการในหมู่บ้านด้านอาหารบริโภค น้ำมันเชื้อเพลิง ยารักษาโรค การรักษาพยาบาลกรณีป่วยเล็กน้อย การไปรษณีย์ การเรียนภาคบังคับ การซ่อมเครื่องมือการเกษตร มากกว่าแหล่งอื่น การให้บริการหมู่บ้านใกล้เคียงที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องอุปโภค วัสดุก่อสร้าง การรักษาพยาบาลกรณีป่วยเล็กน้อย สำหรับการให้บริการศูนย์อำเภอที่สำคัญที่ได้แก่การรักษาพยาบาลกรณีรุนแรง การไปรษณีย์ การซื้อจักรยานและวัสดุก่อสร้าง การให้บริการล้ำพูนที่สำคัญคือการให้บริการด้านการศึกษาต่อ สำหรับเชียงใหม่ไม่มีบทบาทสำคัญต่อหมู่บ้านศึกษาในอำเภอบ้านโฮ่ง ยกเว้นอำเภอจอมทองในการบริการรักษาพยาบาลเล็กน้อยและการไปรษณีย์

อำเภอแม่ทา มีการบริการในหมู่บ้านพร้อมมากที่สุดเมื่อเทียบกับอำเภออื่นในจังหวัด และการบริการด้านสำคัญได้แก่อาหารบริโภค เครื่องอุปโภค น้ำมันเชื้อเพลิงยารักษาโรค การรักษาพยาบาลกรณีป่วยเล็กน้อย การไปรษณีย์ การศึกษาภาคบังคับและการซ่อมเครื่องมือการเกษตรมากกว่าแหล่งอื่น การให้บริการหมู่บ้านใกล้เคียงที่สำคัญได้แก่การรักษาพยาบาลกรณีป่วยเล็กน้อย สำหรับการให้บริการศูนย์อำเภอที่สำคัญได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้าจักรยานวัสดุก่อสร้าง และการศึกษาต่อ เชียงใหม่มีบทบาทสำคัญในด้านรอง คือการรักษาพยาบาลกรณีป่วยรุนแรง

อำเภอที่มีบริการในหมู่บ้านด้านต่าง ๆ น้อย เมื่อเทียบกับอำเภออื่น การบริการด้านสำคัญของหมู่บ้านได้แก่อาหารบริโภค น้ำมันเชื้อเพลิงยารักษาโรค การศึกษาภาคบังคับมากกว่าแหล่งอื่น การใช้บริการหมู่บ้านใกล้เคียงที่สำคัญได้แก่การรักษาพยาบาลกรณีน้อย สำหรับศูนย์อำเภอมีบทบาทสำคัญมากที่สุดด้านบริการที่สำคัญได้แก่เสื้อผ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า จักรยาน วัสดุก่อสร้างการรักษาพยาบาลกรณีน้อย การไปรษณีย์และการซ่อมเครื่องมือการเกษตร สำหรับลำพูนมีบทบาทสำคัญในการศึกษาต่อ เชียงใหม่มีบทบาทสำคัญเสริมในด้าน การซ่อมเครื่องมือการเกษตร

กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้างมีการบริการค่อนข้างน้อยสำหรับการบริการที่มีในหมู่บ้านและหมู่บ้านใกล้เคียงได้แก่ เสื้อผ้า น้ำมันเชื้อเพลิง ยารักษาโรค การไปรษณีย์ การบริการส่วนใหญ่ที่ใช้อำเภออื่นคืออำเภอได้แก่เครื่องใช้ไฟฟ้า จักรยาน สำหรับหมู่บ้านศึกษาที่ไม่มีบริการเช่นอาหารบริโภค วัสดุก่อสร้าง การรักษาพยาบาลกรณีน้อย การศึกษาต่อเนื่องจากเป็นหมู่บ้านที่ค่อนข้างยากจนการบริการที่ไม่มีเนื่องมาจากไม่มีความสำคัญและจำเป็นต่อหมู่บ้าน

ค. การศึกษาการเข้าถึงการใช้บริการของชุมชน (Functional Service Area Index) (ตารางที่ 5.5)

จากการศึกษาพบว่า การใช้บริการที่ต้องใช้บริการในระยะทางที่ไกลกว่า 16 กิโลเมตร ได้แก่ การใช้บริการโรงพยาบาลชุมชนร้อยละ 32.47 โรงเรียนมัธยม ร้อยละ 28.57 ร้านเครื่องใช้ไฟฟ้าร้อยละ 16.88 ร้านจักรยานร้อยละ 14.29 ร้านวัสดุก่อสร้าง ร้อยละ 7.79 ร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตรร้อยละ 6.49 ไปรษณีย์ร้อยละ 5.19 ร้านเสื้อผ้าร้อยละ 3.9 ตลาดสดและสถานีอนามัย ร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

การใช้บริการในระยะทางระหว่าง 11-15 กิโลเมตร ได้แก่การใช้บริการโรงพยาบาลชุมชน ร้อยละ 14.29 ร้านจักรยาน ร้อยละ 10.39 โรงเรียนมัธยม ร้อยละ 7.79 ร้านวัสดุก่อสร้าง ร้อยละ 6.49 ไปรษณีย์ ร้อยละ 5.19 ร้านเสื้อผ้า ร้อยละ 3.9 ร้านเครื่องใช้ไฟฟ้าและ สถานีอนามัยร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

การใช้บริการในระยะทางระหว่าง 6-10 กิโลเมตร ได้แก่โรงพยาบาลชุมชน ร้านจักรยานและร้านวัสดุก่อสร้าง ร้อยละ 37.66 โรงเรียนมัธยมร้อยละ 32.47 ไปรษณีย์ร้อยละ 31.17 ร้านเสื้อผ้าร้อยละ 24.68 ร้านเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้อยละ 22.08 ร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตรร้อยละ 7.7 ร้านขายยาสามัญและสถานีอนามัย ร้อยละ 7.79 ตลาดสด

ร้อยละ 2.6 ร้านของชำและร้านขายน้ำมันเชื้อเพลิงร้อยละ 1.3 ตามลำดับ

การใช้บริการในระยะทางระหว่าง 1-5 กิโลเมตร ได้แก่ สถานีอนามัย ร้อยละ 58.44 ร้านเสื้อผ้าร้อยละ 32.47 ร้านเครื่องใช้ไฟฟ้าร้อยละ 29.87 ร้านวัสดุก่อสร้าง ร้อยละ 25.97 โรงเรียนมัธยมและร้านจักรยาน ร้อยละ 23.38 ไปรษณีย์ร้อยละ 20.78 ร้านขายยาสามัญและโรงพยาบาลชุมชน ร้อยละ 11.69 โรงเรียนประถม ร้อยละ 9.1 ร้านของชำ ร้อยละ 7.79 ตลาดสด ร้านน้ำมันเชื้อเพลิง ร้อยละ 6.49 ร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตร ร้อยละ 5.19

การใช้บริการที่มีหมู่บ้านมากที่สุดได้แก่ ร้านน้ำมันเชื้อเพลิงร้อยละ 92.21 โรงเรียนประถมร้อยละ 90.9 ตลาดสดและร้านของชำร้อยละ 89.60 ร้านขายยาสามัญร้อยละ 80.52 ร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตรร้อยละ 71.43 ไปรษณีย์ร้อยละ 32.47 ร้านเครื่องใช้ไฟฟ้าร้อยละ 24.68 ร้านเสื้อผ้าร้อยละ 22.08 ร้านวัสดุก่อสร้างร้อยละ 20.78 ร้านจักรยานร้อยละ 14.29 โรงเรียนมัธยมร้อยละ 6.49 โรงพยาบาลชุมชนร้อยละ 2.6 ตามลำดับ

การศึกษาค่าเฉลี่ยของการใช้บริการประเภทต่าง ๆ พบว่าการใช้บริการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ โรงพยาบาลชุมชน 11.69 รองลงมาได้แก่โรงเรียนมัธยม 10.16 ร้านจักรยาน 8.78 ร้านวัสดุก่อสร้าง 7.29 ร้านเครื่องใช้ไฟฟ้า 6.69 ไปรษณีย์ 5.77 ร้านเสื้อผ้า 5.49 สถานีอนามัย 4.1 ร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตร 1.56 ร้านขายยาสามัญ 1.36 และต่ำกว่า 1 ได้แก่ตลาดสด ร้านของชำร้านน้ำมันเชื้อเพลิง โรงเรียนประถม

และสำหรับค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้บริการประเภทต่าง ๆ พบว่า การใช้บริการที่มีค่าเบี่ยงเบนสูงที่สุดคือ โรงพยาบาลชุมชน รองลงมาได้แก่โรงเรียนมัธยม ร้านจักรยาน ร้านวัสดุก่อสร้าง ร้านเครื่องใช้ไฟฟ้า ไปรษณีย์ ร้านเสื้อผ้า สถานีอนามัย ร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตร ร้านขายยาสามัญ โรงเรียนประถม ตลาดสด ร้านของชำและร้านน้ำมันเชื้อเพลิงตามลำดับ ซึ่งจากค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงว่า ประเภทบริการที่มีค่าสูงมีจำนวนและการกระจายการบริการน้อย สำหรับการบริการที่ต่ำกว่า 1 แสดงว่าเป็นประเภทบริการที่สามารถเข้าถึงได้ดี

ตารางที่ 5.5 การเข้าถึงการให้บริการของชุมชน (Functional Service Area Index)

	การให้บริการในชุมชน				หมายเหตุ
	จำนวน (ร้อยละ)		ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
	มี	ไม่มี	\bar{X}	S.D.	
ตลาดสด	53	24	0.79	3.9	มีรวมแผงลอย
%	68.83	31.17			69(89.61%)
ร้านของชำ	69	8	0.52	3.53	อื่น ๆ 1
%	89.61	10.39			
ร้านเสื้อผ้า	17	60	5.49	26.27	มีรวมตลาดนัด
%	22.08	77.92			26(33.77%)
ร้านเครื่องใช้ไฟฟ้า	19	58	6.59	32.06	อื่น ๆ 4
%	24.68	75.32			
ร้านจักรยาน	11	66	8.79	40.47	อื่น ๆ 1
%	14.29	85.71			
ร้านน้ำมันเชื้อเพลิง	71	6	0.45	3.0	
%	92.21	7.79			
ร้านวัสดุก่อสร้าง	16	61	7.29	36.24	อื่น ๆ 1
%	20.78	79.22			
ร้านขายยาสามัญ	62	15	1.36	8.33	
%	80.52	19.48			
สถานเอนามัย/คลินิก	22	55	4.1	26.04	อื่น ๆ 2
%	28.57	71.43			
โรงพยาบาลชุมชน	2	75	11.69	57.33	อื่น ๆ 1
%	2.6	97.4			
ไปรษณีย์ (ตู้ หมาย)	25	52	5.77	29.44	อื่น ๆ 4
%	32.47	67.53			
โรงเรียนประถม	70	7	0.45	3.94	
%	90.90	9.1			
โรงเรียนมัธยม	5	72	10.16	49.31	อื่น ๆ 1
%	6.49	93.51			
ร้านซ่อมเครื่องมือเกษตร	55	22	1.56	14.5	อื่น ๆ 3
%	71.43	28.57			

ตารางที่ 5.5 การเข้าถึงการให้บริการของชุมชน(ต่อ)

	ระยะทางการให้บริการ (ก.ม.)				
	0	1-5	6-10	11-15	>16
ตลาดสด	53	5	2		1
%	68.83	6.49	2.6		1.3
ร้านของชำ	69	6	1		
%	89.01	7.79	1.3		
ร้านเสื้อผ้า	17	25	19	4	3
%	22.08	32.47	24.68	5.19	3.9
ร้านเครื่องใช้ไฟฟ้า	19	23	17	1	13
%	24.68	29.87	22.08	1.3	16.88
ร้านจักรยาน	11	18	29	8	11
%	14.29	23.38	37.66	10.39	14.29
ร้านน้ำมันเชื้อเพลิง	71	5	1		
%	92.21	6.49	1.3		
ร้านวัสดุก่อสร้าง	16	20	29	5	6
%	20.78	25.97	37.66	6.49	7.79
ร้านขายยาสามัญ	62	9	6		
%	80.52	11.69	17.79		
สถานอนามัย/คลินิก	22	45	6	1	1
%	28.57	58.44	7.79	1.3	1.3
โรงพยาบาลชุมชน	2	9	29	11	25
%	2.6	11.69	37.66	14.29	32.47
ไปรษณีย์ (ตู้ หน่วย)	25	16	24	4	4
%	32.47	20.78	31.17	5.19	5.19
โรงเรียนประถม	70	7			
%	90.90	9.10			
โรงเรียนมัธยม	5	18	25	6	22
%	6.49	23.38	32.47	7.79	28.57
ร้านซ่อมเครื่องมือเกษตร	55	4	10		5
%	71.43	5.19	12.99		6.49

ง. ระดับชุมชน (แผนที่ 5.11)

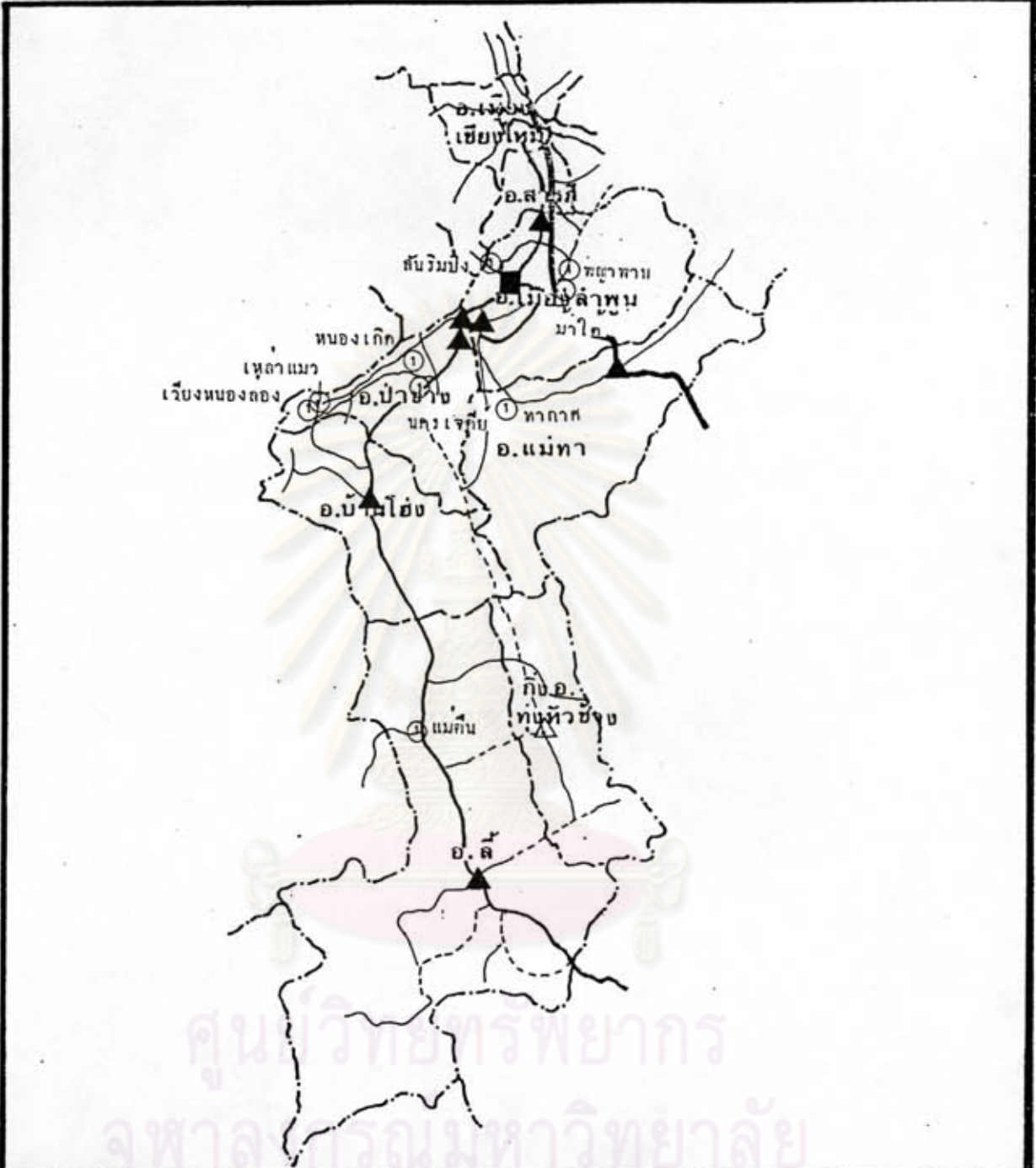
การศึกษาระดับชุมชนโดยอาศัยเทคนิค Guttman Scale จากจำนวนตัวชี้ทั้งหมด 41 ตัวชี้ใน 70 หมู่บ้าน พบว่าตัวชี้ที่ทำให้การศึกษามีความเชื่อถือได้ (CR. = 0.9) มีจำนวน 8 ตัวชี้ ซึ่งอาศัยการนับข้อผิดพลาดแบบ Scalogram และสามารถจัดแบ่งชุมชนได้ 9 ระดับ สำหรับชุมชนในระดับ 1 มีกิจกรรมสะสมมากที่สุด รวมชุมชนในระดับ 1 ทั้งหมด 12 หมู่บ้าน (ตารางที่ ๘ 5.7 และ 5.6)

และจากการตรวจสอบการจัดแบ่งระดับชุมชนโดยอาศัยค่าถ่วงน้ำหนัก (Marshall Centrality Index) พบว่าชุมชนระดับ 1 ทั้งหมด 12 หมู่บ้านมีค่าถ่วงน้ำหนักระหว่าง 25.46-39.09 ได้แก่ หมู่บ้านสันริมบึง นครเจดีย์ ทากาศ แม่ตั้น เวียงหนองล่อง ม้าได้หนองเกิด เหมืองลึก พญาพาบ เหล่าแมว หนองมูล และสันป่าเหียง (ตารางที่ 5.7)

สำหรับการศึกษาเขตบริการจาก Sociogram (ตารางที่ 5.2, 5.8 แผนที่ 5.4-5.10) เพื่อจัดแบ่งความแตกต่างของชุมชนในระดับ 1 ซึ่งมีความซับซ้อนของกิจกรรมเทียบเท่ากันจากประเภทกิจกรรมในชุมชนระดับนี้ 14 ประเภท พบว่า (แผนที่ 5.12)

1. ชุมชนหมู่บ้านที่มีเขตการให้บริการ 20-50 กิโลเมตร รวม 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านนครเจดีย์ อำเภอป่าซาง มีกิจกรรมในชุมชน 13 ประเภท และให้บริการชุมชนอื่น 3 ประเภท ได้แก่ การศึกษาระดับสูง โรงพยาบาลและร้านขายเสื้อผ้า, หมู่บ้านเวียงหนองล่อง อำเภอป่าซาง มีกิจกรรมในชุมชน 10 ประเภท และให้บริการชุมชนอื่น 3 ประเภท มีเขตบริการ 10, 20 และ 50 กิโลเมตร ตามลำดับ ดังนี้ ร้านขายวัสดุก่อสร้าง ร้านขายเสื้อผ้า และร้านขายรถจักรยาน

2. ชุมชนหมู่บ้านที่มีเขตการให้บริการ 10 กิโลเมตร รวม 2 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านทากาศ อำเภอแม่ทา มีกิจกรรมในชุมชน 11 ประเภทและให้บริการชุมชนอื่น 2 ประเภท ได้แก่ ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้าและร้านขายรถจักรยาน หมู่บ้านแม่ตั้น อำเภอสี มีกิจกรรมในชุมชน 12 ประเภท และให้บริการชุมชนอื่น 6 ประเภท ได้แก่ สถานีอนามัย ร้านขายเสื้อผ้า ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้านขายรถจักรยาน ร้านขายวัสดุก่อสร้างและไปรษณีย์

เรื่อง การศึกษาเพื่อวางแผนทางการพัฒนา "เมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่" :
กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

<p>แผนที่ 5.11</p>	<p>แสดง ระบบชุมชน ศูนย์กลางชุมชนจังหวัดลำพูน</p> <ul style="list-style-type: none"> เทศบาลเมืองอำเภอ สุขาภิบาล 1 ชุมชนศูนย์กลางระดับกลาง <p style="text-align: center;">ที่มา :</p>
--------------------	---

ตารางที่ 5.6 วิเคราะห์การตั้งถิ่นฐานเพื่อหาศูนย์กลางชุมชน(Guttman Scale) โดยวิธีนับ
ข้อผิดพลาดแบบ Scalogram

ระดับ (Scale)	ชื่อ หมู่บ้าน	รหัส	รหัสตัวชี้								รวม	ข้อผิดพลาด
			(8)	(9)	(12)	(26)	(31)	(32)	(34)	(35)		
1	สันริมบึง	10	1	1	1	1	1	1	1	1	8	0
	นครเจดีย์	33	1	1	1	1	1	1	1	1	8	0
	ทากาศ	52	1	1	1	1	1	1	1	1	8	0
	แม่ตึน	63	1	1	1	1	1	1	1	1	8	0
	เวียงหนองล่อง	46	1	1	0	1	1	1	1	1	7	2
	ม้าไต้	26	1	1	1	1	0	1	1	1	7	2
	หนองเกิด	29	1	1	1	1	1	1	0	1	7	2
	เหมืองลิก	57	1	1	1	1	1	1	1	0	7	0
	พญาพาบ	1	1	1	1	0	1	1	0	1	6	2
	เหล่าแมว	44	1	1	1	1	0	1	0	1	6	0
	หนองมูล	3	1	1	1	1	1	0	1	0	6	4
	สันป่าเหียง	9	0	1	1	0	1	1	0	1	5	4
	แจ่ม	5	1	1	1	1	0	0	1	0	5	2
	2	ทาบ่าลิก	54	1	1	1	1	0	0	1	0	5
ห้วยไซ		14	1	1	1	1	0	1	0	0	5	0
3	ศรีบัวบาน	23	1	1	1	1	0	1	0	0	5	0
	ไร่ดง	35	1	1	1	1	0	1	0	0	5	0
4	สะแล้ง	4	1	1	1	1	1	0	0	0	5	2
	ทุ่งหัวช้าง	69	1		1	1	1			0	4	2
	หลก	18	1	1	1					1	4	2
	หนองล่อง	47	1	1	1					1	4	2
	ต้นผึ้ง	48	1	1	1					1	4	2
	ป่าขาม	17	1	1	1					1	4	2
	หนองผ้า	11	1	1	1					1	4	0
	เหมืองจี้หลวง	19	1	1	1					1	4	0
	เหมืองจี้ใหม่	21	1	1	1					1	4	0
	มะกอก	40	1	1	1					1	4	0
5	แม่ปือก	62	1	1	1					1	4	0
	สันป่าลิก	12	1	1	1	1					4	2
	ห้วยบันจ้อย	50	1	1	1	1					4	2
	สับเมย	53	1	1	1	1					4	2
	ทาบลาดก	56	1	1	1	1					4	2
	สันวิไล	65	1	1	1	1					4	2

หมายเหตุ - รหัสตัวชี้

-แหล่งสินเชื้อ(8)

-ไฟฟ้า(9)

-กลุ่มเกษตรกร(12)

-ร้านขายเสื้อผ้า(26)

-ร้านขายวัสดุก่อสร้าง(31)

-ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า(32)

-ร้านขายเครื่องมือการเกษตร(34)

-ร้านขายจักรยาน(35)

ระดับ (Scale)	ชื่อ หมู่บ้าน	รหัส	รหัสตัวชี้							รวม	ข้อผิดพลาด	
			(8)	(9)	(12)	(26)	(31)	(32)	(34)			(35)
6	ป่าจี้	68	1		1	1					3	2
	ป่าตาล	2	1	1	1						3	0
	สันคดยอม	6	1	1	1						3	0
	เหมืองกวัก	7	1	1	1						3	0
	อ่องกอม่าง	8	1	1	1						3	0
	ห้วยไร่ใต้	16	1	1	1						3	0
	ป่าดิง	20	1	1	1						3	0
	หมเบ็ง	22	1	1	1						3	0
	จำบอน	24	1	1	1						3	0
	ข้าวแคว	25	1	1	1						3	0
	หนองบัว	28	1	1	1						3	0
	ร้องช้าง	30	1	1	1						3	0
	ป่าตอง	31	1	1	1						3	0
	เหล่าป่าก้อย	34	1	1	1						3	0
	น้ำดิบหลวง	36	1	1	1						3	0
	ป่ารกฟ้า	37	1	1	1						3	0
	หนองดู่	38	1	1	1						3	0
	ศรีชม	39	1	1	1						3	0
	หนองเงือก	42	1	1	1						3	0
	ดอนหลวง	43	1	1	1						3	0
	วังสะแก	49	1	1	1						3	0
	ทามภู	55	1	1	1						3	0
	วังมน	64	1	1	1						3	0
	ป่าไผ่	66			1			1			2	4
	ห้วยน้ำดิบ	51		1	1						2	2
	ห้วยไฟ	32	1		1						2	2
	ห้วยแหน	67	1		1						2	2
	ป่าดิง	15	1	1							2	0
	ท่าด้อม	27	1	1							2	0
	กองงาม	41	1	1							2	0
	ดงหลวง	45	1	1							2	0
	อ้อมต้อ	59	1	1							2	0
	ห้วยม้าโก่ง	13		1							1	2
ผาลาด	60	1								1	0	
นากลาง	58									0	0	
ห้วยด้อม	61									0	0	
ห้วยข้าว	70									0	0	
	รวมทั้งสิ้น		63	61	59	23	17	16	13	10	262	56

$$CR = 1 - \frac{56}{70} = 0.90$$

(8)(70)

ตารางที่ 5.8 ประเภทกิจกรรมที่มีในชุมชนศึกษา

ชื่อหมู่บ้าน	ประเภทกิจกรรม													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1. ภูเขาพาบ	มี	มี		มี	มี	มี						มี		
2. ซี่เหล็ก		มี	มี			มี		มี				มี		
3. ป่าตาล	มี	มี				มี		มี				มี	มี	
4. หนองมูล	มี	มี	มี			มี	มี	มี			มี	มี		มี
5. สะแล้ง	มี	มี	มี			มี		มี			มี	มี	มี	
6. แจ่ม	มี	มี						มี			มี	มี	มี	
7. สันพะยอม		มี				มี		มี	มี		มี	มี	มี	มี
8. เหมืองก๊วก		มี						มี			มี	มี	มี	มี
9. อ่องกอม่วง		มี				มี		มี			มี	มี	มี	มี
10. สันป่าเหียง		มี		มี	มี	มี		มี			มี	มี	มี	มี
11. สันริมบึง	มี	มี	มี	มี	มี	มี		มี	มี			มี	มี	มี
12. หนองผ้า								มี	มี			มี	มี	มี
13. สันป่าสัก	มี	มี	มี	มี		มี					มี	มี	มี	มี
14. ห้วยม้าโกง		มี		มี		มี		มี				มี	มี	มี
15. ห้วยไซ	มี	มี	มี	มี		มี		มี				มี	มี	มี
16. ป่าตึง	มี	มี		มี		มี		มี				มี	มี	มี
17. ห้วยไซใต้	มี	มี		มี		มี		มี				มี	มี	มี
18. ป่าขาม	มี	มี	มี	มี		มี		มี				มี	มี	มี
19. หลก	มี	มี		มี		มี		มี	มี		มี	มี	มี	มี
20. เหมืองจีหลวง	มี	มี	มี	มี		มี	มี	มี	มี			มี	มี	มี
21. ป่าตึง		มี	มี	มี		มี						มี	มี	มี
22. เหมืองจีใหม่	มี	มี	มี	มี		มี	มี					มี	มี	มี
23. หมบึง	มี	มี	มี	มี		มี						มี	มี	มี
24. ศรีบัวบาน		มี	มี	มี		มี		มี				มี	มี	มี
25. จำบอน		มี	มี	มี		มี		มี				มี	มี	มี
26. ชั่วแคว	มี	มี	มี	มี		มี		มี				มี	มี	มี
27. ม้าใต้		มี	มี	มี	มี	มี		มี	มี			มี	มี	มี
28. ท่าต้ม	มี	มี	มี	มี		มี		มี				มี	มี	มี
29. หนองบัว	มี	มี	มี	มี		มี		มี				มี	มี	มี
30. หนองเกิด	มี	มี	มี	มี		มี		มี				มี	มี	มี
31. ร่องข้าง	มี	มี				มี		มี				มี	มี	มี
32. ป่าตอง		มี				มี		มี				มี	มี	มี
33. ห้วยไฟ						มี		มี	มี			มี	มี	มี
34. นครเจดีย์	มี	มี	มี	มี	มี	มี		มี			มี	มี	มี	มี
35. เหล้าป่าก้อย						มี		มี				มี	มี	มี
36. ไร่ดง	มี	มี	มี	มี	มี	มี		มี	มี			มี	มี	มี
37. น้ำดิบหลวง	มี	มี				มี		มี				มี	มี	มี
38. ป่ารกผ้า	มี	มี		มี		มี		มี			มี		มี	มี

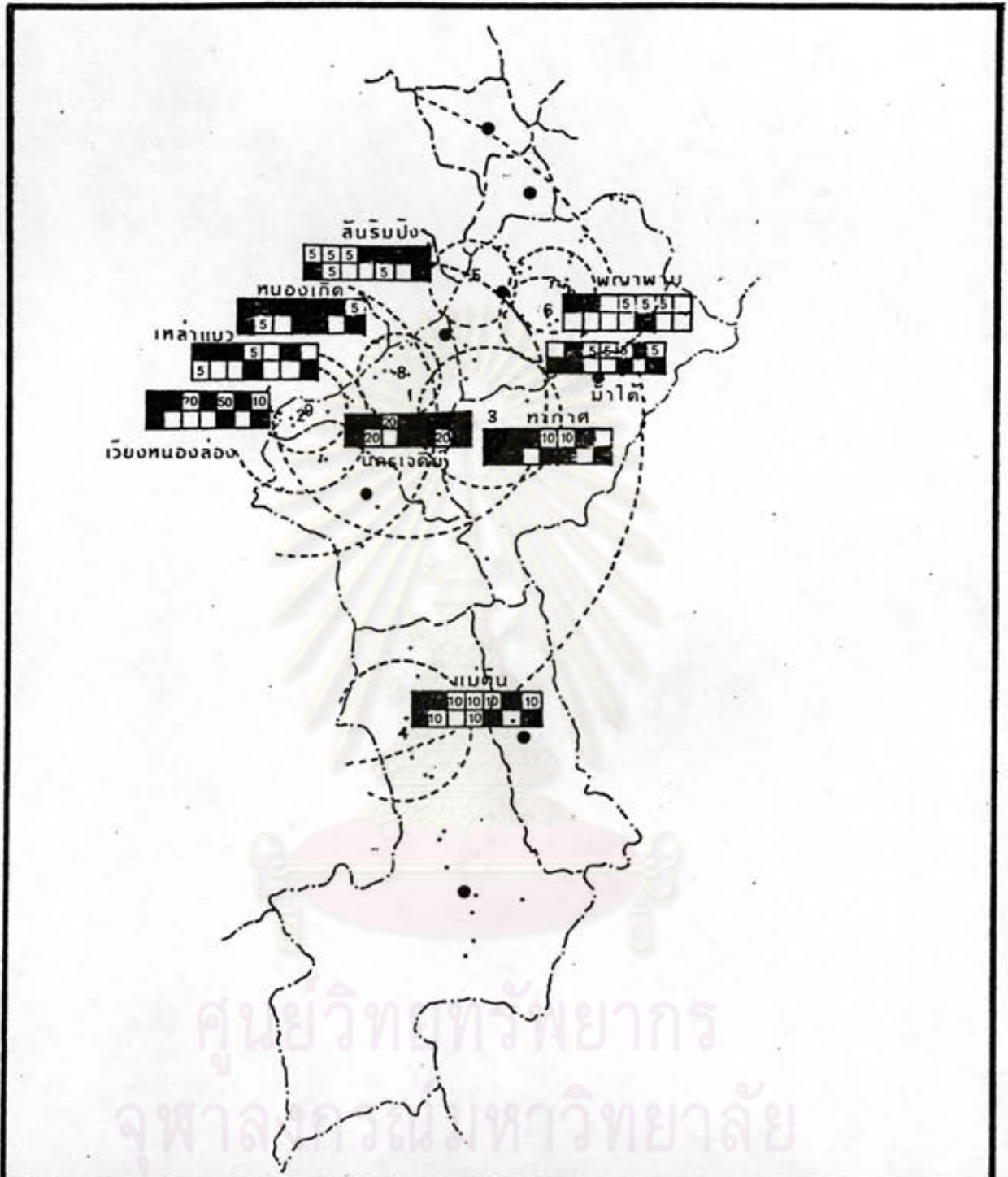
หมายเหตุ - ประเภทกิจกรรม

- 1 ตลาดสด (ก)
- 2 ร้านของชำ (ข)
- 3 ร้านเสื้อผ้า (ค)
- 4 ร้านเครื่องใช้ไฟฟ้า (ง)
- 5 ร้านจักรยาน (จ)
- 6 ร้านน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉ)
- 7 ร้านวัสดุก่อสร้าง (ช)
- 8 ร้านขายยาสามัญ (ช)
- 9 สถานีอนามัย (ฉ)
- 10 โรงพยาบาลชุมชน (ญ)
- 11 ไปรษณีย์ (ฎ)
- 12 โรงเรียนประถม (ฐ)
- 13 โรงเรียนมัธยม (ฒ)
- 14 ร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตร (5)

ชื่อหมู่บ้าน	ประเภทกิจกรรม													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
39.หนองคู		☑				☑	☑	☑			☑	☑		☑
40.ศรีชุม	☑	☑				☑	☑	☑	☑			☑		☑
41.มะกอก	☑	☑				☑	☑	☑	☑		☑	☑		☑
42.กองาม	☑	☑				☑		☑				☑		☑
43.หนองเจือก	☑	☑				☑		☑			☑	☑		☑
44.ดอนหลวง	☑	☑				☑		☑				☑		☑
45.เหล่าแมว	☑	☑	☑	☑	☑	☑		☑			☑			☑
46.คองหลวง	☑	☑				☑		☑				☑		☑
47.เวียงหนองล่อง	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑				☑		☑
48.หนองล่อง		☑				☑		☑			☑	☑		☑
49.ต้นผึ้ง	☑	☑				☑		☑	☑			☑		☑
50.วัวสะแกง	☑	☑				☑		☑				☑		☑
51.ห้วยปิ่นจ้อย	☑	☑	☑	☑		☑		☑				☑		☑
52.ห้วยน้ำดิบ		☑		☑		☑		☑				☑		☑
53.หลายแก้ว	☑	☑	☑	☑	☑	☑		☑			☑	☑	☑	☑
54.หนองปลาสาวย	☑	☑	☑	☑		☑		☑				☑		☑
55.ม่วงโตน	☑	☑	☑			☑		☑	☑		☑	☑		☑
56.ทุ่งโป่ง	☑	☑				☑	☑	☑	☑			☑		☑
57.เหล่ายาว	☑	☑				☑		☑				☑		☑
58.ทากาศ	☑	☑	☑	☑	☑	☑		☑			☑	☑		☑
59.สับเมย	☑	☑	☑			☑		☑	☑		☑	☑		☑
60.หาป่าสัก	☑	☑	☑			☑		☑	☑	☑		☑		☑
61.ท่าชมภู	☑	☑				☑		☑	☑	☑		☑		☑
62.ท่าปลาตก	☑	☑	☑			☑		☑	☑		☑	☑		☑
63.เหมืองลึก	☑	☑	☑	☑		☑	☑	☑			☑	☑		☑
64.นากลาง						☑		☑				☑		☑
65.อ้อมต้อ												☑		☑
66.ม่วงสามปี	☑					☑						☑		☑
67.ผาลาด	☑	☑										☑		☑
68.ห้วยต้ม	☑											☑		☑
69.แม่บ็อก		☑				☑	☑	☑				☑	☑	☑
70.แม่ดิน	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑	☑			☑	☑		☑
71.วังมน		☑				☑		☑				☑		☑
72.สันวิไล	☑	☑	☑			☑		☑				☑		☑
73.ป่าไผ่	☑	☑		☑		☑		☑				☑		☑
74.ห้วยแหน	☑	☑				☑		☑	☑		☑	☑		☑
75.ป่าจี้	☑	☑	☑			☑		☑				☑		☑
76.ทุ่งหัวช้าง	☑	☑	☑			☑	☑	☑		☑	☑	☑		☑
77.หัวขัว		☑										☑		☑

หมายเหตุ - ประเภทกิจกรรม

- 1 ตลาดสด (ก)
- 2 ร้านของชำ (ข)
- 3 ร้านเสื้อผ้า (ค)
- 4 ร้านเครื่องใช้ไฟฟ้า (ง)
- 5 ร้านจักรยาน (จ)
- 6 ร้านน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉ)
- 7 ร้านวัสดุก่อสร้าง (ช)
- 8 ร้านขายยาสามัญ (ซ)
- 9 สถานีอนามัย (ด)
- 10 โรงพยาบาลชุมชน (ญ)
- 11 ไปรษณีย์ (ฎ)
- 12 โรงเรียนประถม (ฎ)
- 13 โรงเรียนมัธยม (ด)
- 14 ร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตร (ง)

แผนผัง การศึกษาเพื่อวางแผนทางการพัฒนา 'เมืองเด็กใกล้เมืองใหญ่' :
กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 5.12 	แสดง เขตการให้บริการและอาณาชุมชนระดับล่างจังหวัดลำพูน														
	ประเภทกิจกรรม <table border="1"> <tr> <td>ก</td><td>ข</td><td>ค</td><td>ง</td><td>จ</td><td>ฉ</td><td>ช</td> </tr> <tr> <td>ซ</td><td>ฅ</td><td>ญ</td><td>ฎ</td><td>ฐ</td><td>ฒ</td><td>5</td> </tr> </table>	ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช	ซ	ฅ	ญ	ฎ	ฐ	ฒ	5
ก	ข	ค	ง	จ	ฉ	ช									
ซ	ฅ	ญ	ฎ	ฐ	ฒ	5									
	ตลาดสด (ก) ร้านขายของชำ (ข) ร้านขายเสื้อผ้า (ค) ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า (ง) ร้านขายจักรยาน (จ) ร้านขายน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉ) ร้านขายวัสดุก่อสร้าง (ช)	ร้านขายยาสามัญ (ซ) สถานีอนามัย หรือคลินิก (ฅ) โรงพยาบาลชุมชน (ญ) ไปรษณีย์ (ตู้/หน่วย) (ฎ) โรงเรียนประถม (ฐ) โรงเรียนมัธยม (ฒ) ร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตร (5)													

3. ชุมชนหมู่บ้านที่มีเขตบริการ 5 กิโลเมตร รวม 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านสันริมบึง อำเภอมืองมีกิจกรรมในชุมชน 11 ประเภท และให้บริการชุมชนอื่น ๆ 5 ประเภท ได้แก่ โรงเรียน ประชาบาล ตลาดสด ร้านขายเสื้อผ้า ร้านขายของชำและสถานีอนามัย หมู่บ้านม้าไต้อำเภอมือง มีกิจกรรมในชุมชน 9 ประเภท และให้บริการชุมชนอื่น 4 ประเภท ได้แก่ ร้านขายเสื้อผ้า ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้านขายรถจักรยานและร้านขายยา หมู่บ้านพญาพาง อำเภอมือง มีกิจกรรมในชุมชน 6 ประเภท และให้บริการชุมชนอื่น 3 ประเภท ได้แก่ ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้านขายรถจักรยานและร้านน้ำมันเชื้อเพลิง หมู่บ้านหนองเกิด อำเภอป่าซาง มีกิจกรรมในชุมชน 12 ประเภท และให้บริการชุมชนอื่น 2 ประเภท ได้แก่ สถานีอนามัย ร้านขายวัสดุก่อสร้าง หมู่บ้านเหล่าแมว อำเภอป่าซาง มีกิจกรรมในชุมชน 9 ประเภท และให้บริการชุมชนอื่น 3 ประเภท ได้แก่ ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้านขายรถจักรยานและร้านขายยา

4. ชุมชนหมู่บ้านที่บริการภายในชุมชน รวม 3 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านเหมืองลิก อำเภอแม่ทา มีกิจกรรมในชุมชน 10 ประเภท หมู่บ้านหนองมูล อำเภอเมืองมีกิจกรรมในชุมชน 9 ประเภท และหมู่บ้านสันป่าเหียง อำเภอเมือง มีกิจกรรมในชุมชน 7 ประเภท

จ. บทบาทชุมชนศูนย์กลางในจังหวัดลำพูน (ตารางที่ 5.9)

จากการศึกษาระดับชุมชนและเขตบริการโดยวิธีการ Guttman Scale, Marshall Centrality Index, Functional Service Index และ Sociogram พบว่า ศูนย์กลางที่มีบทบาทต่อชุมชนในจังหวัดลำพูนซึ่งเป็นศูนย์กลางหลักของจังหวัดคือเทศบาลเมืองลำพูน มีกิจกรรมที่ให้บริการชุมชนอื่น 11 ประเภท กิจกรรมบริการที่สำคัญและมีเขตบริการมากกว่า 100 กิโลเมตร ได้แก่ การศึกษาระดับสูง รองลงมาที่เขตบริการ 50 กิโลเมตร ได้แก่ ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้านขายวัสดุก่อสร้าง เขตบริการ 20 กิโลเมตร ได้แก่ โรงพยาบาล ร้านขายเสื้อผ้า ร้านขายรถจักรยาน ร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตร ไปรษณีย์ และเขตบริการ 10 กิโลเมตร ได้แก่ สถานีอนามัย ตลาดสด ร้านขายยา

สำหรับศูนย์กลางระดับอำเภอ อำเภอเมืองได้แก่สุขาภิบาลอุโมงค์ สุขาภิบาลบ้านแป้น มีกิจกรรมที่ให้บริการ 6 ประเภท เขตบริการ 10 กิโลเมตร ได้แก่ ไปรษณีย์ การศึกษาระดับสูง ร้านขายเสื้อผ้า ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้านขายรถจักรยาน เขตบริการ 5 กิโลเมตร ได้แก่ ตลาดสด อำเภอป่าซาง ได้แก่สุขาภิบาลป่าซาง สุขาภิบาลม่วงน้อย มีกิจกรรมที่ให้บริการ 9 ประเภท เขตบริการ 100 กิโลเมตร ได้แก่ร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตร เขตบริการ 50

ตารางที่ 5.9 บทบาทศูนย์กลางชุมชนและเขตการบริการ

บทบาท	ระดับ	ชื่อชุมชน	ประเภท	สาขาบริการ(เขตบริการ/กม.)
ศูนย์กลางภาค (Regional centre)	ภาค	เทศบาลนครเชียงใหม่ 153,537 คน	7	สถานศึกษาระดับสูงกว่าภาคบังคับ(50-) โรงพยาบาล(50-) ร้านขายเสื้อผ้า(20-) ร้านขายเครื่องไฟฟ้า(-50) ร้านขายรถ(-50) ร้านขายวัสดุก่อสร้าง(-50) ร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตร(100-)
ศูนย์กลางภาค	จังหวัด	เทศบาลเมืองลำพูน 14,367 คน	11	สถานศึกษาระดับสูงกว่าภาคบังคับ(100-) โรงพยาบาล(-20) สถานีอนามัย(-10) ตลาดสด(-10) ร้านขายเสื้อผ้า(20-) ร้านขายเครื่องไฟฟ้า(-50) ร้านขายรถ(-20) ร้านขายวัสดุก่อสร้าง(-50) ร้านขายยา(-10) ร้านซ่อมเครื่องมือเกษตร(-20) ไปรษณีย์(-20)
ศูนย์กลางอนุภาค (Sub-regional centre)	อำเภอ	สุขาภิบาลเมืองค้ สุขาภิบาลบ้านแป้น 14,733 คน 7,695 คน	6	ไปรษณีย์(-10) สถานศึกษาระดับสูงกว่าภาคบังคับ(-10) ตลาดสด(-5) ร้านขายเสื้อผ้า(-10) ร้านขายเครื่องไฟฟ้า(-10) ร้านขายรถ(-10)
	อำเภอ ป่าซาง	สุขาภิบาลป่าซาง ม่วงน้อย 13,532 คน 5,049 คน	9	โรงเรียนประชาบาล(-10) สถานศึกษาระดับสูงกว่าภาคบังคับ(-20) ตลาดสด(20-) ร้านขายเสื้อผ้า(-10) ร้านขายเครื่องไฟฟ้า(-20) ร้านขายรถ(-20) ร้านขายวัสดุก่อสร้าง(-50) ร้านซ่อมเครื่องมือเกษตร(-100) ไปรษณีย์(20-)

ตารางที่ 5.9 บทบาทศูนย์กลางชุมชนและเขตการบริการ (ต่อ)

บทบาท	ระดับ	ชื่อชุมชน	ประเภท	สาขาบริการ(เขตบริการ/กม.)
		สาขาภิบาลทาสบเส้า (อำเภอแม่ทา) 11,052 คน	4	โรงพยาบาล(-20) ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า(-20) ร้านขายรถ(-20) ไปรษณีย์(-20)
		สาขาภิบาลบ้านโฮ่ง (อำเภอบ้านโฮ่ง) 10,4333 คน	4	โรงพยาบาล(-10) ร้านขายรถ(-20) ร้านขายวัสดุก่อสร้าง(20-) ไปรษณีย์(-20)
		สาขาภิบาลวังดิน (อำเภอลี้) 4,801 คน	12	สถานศึกษาระดับสูงกว่าภาคบังคับ(-50) สถานีอนามัย(-5) โรงพยาบาล(20-) ตลาดสด(-5) ร้านขายเสื้อผ้า(-15) ร้านขายของชำ(-10) ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า(-50) ร้านขายรถ(-10) ร้านขายวัสดุก่อสร้าง(-20) ปั้มน้ำมัน(-20) ร้านซ่อมเครื่องมือเกษตร(20-) ไปรษณีย์(-20)
		(กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง)	6	สถานีอนามัย(-5) ร้านขายเสื้อผ้า(-5) ร้านขายวัสดุก่อสร้าง(-5) ร้านขายยา(-5) ไปรษณีย์(-5)

ตารางที่ 5.10 เขตบริการและบทบาทชุมชนชนบทของจังหวัดลำพูน

บทบาท	ระดับ	ชื่อชุมชน (หมู่บ้าน)	สถานที่ให้บริการ		สถานที่ให้บริการ (เขตบริการ/กม.)	ชุมชน ที่ใช้บริการ
			ที่มี	ที่ใช้บริการ		
ศูนย์กลางอนุภาค (Sub-regional centre)	1	นครเจดีย์ 1,300 คน	13	3	สถานศึกษาระดับสูงกว่าภาคบังคับ(20-) โรงพยาบาล(20-) ร้านขายเสื้อผ้า(20-)	4 17 2
		เวียงหนองล่อง 1,290 คน	10	3	ร้านขายเสื้อผ้า(20-) ร้านขายรถ(50-) ร้านขายวัสดุก่อสร้าง(-10)	8 6 3
ศูนย์ชนบท (Rural centre)	2	ทากาศ 1,284 คน	11	2	ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า(-10) ร้านขายรถ(-10)	4 4
		แม่ตั้น 4,116 คน	12	6	สถานอนามัย ร้านขายเสื้อผ้า(-10) ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า(-10) ร้านขายรถ ร้านขายวัสดุก่อสร้าง(-10)	1,3 3 3,2
		2.1 สันริ่มปิง 1,329 คน	11	5	ไปรษณีย์(-10) โรงเรียนประถมศึกษา(-5) ตลาดสด(-5) ร้านขายเสื้อผ้า(-5) ร้านขายของชำ(-5)	3 1 1 1 1
	มาได้ 1,385 คน	9	4	สถานอนามัย(-5) ร้านขายเสื้อผ้า(-5) ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า รถ(-5) ร้านขายยา(-5)	1 1 1,1 1	
	นญาผาบ 833 คน	6	3	ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า(-5) ร้านขายรถ(-5) ปั้มน้ำมัน(-5)	3 4 2	
	ศูนย์ท้องถิ่น (Local centre)	3	หนองเกิด 1,712 คน	12	2	สถานอนามัย(-5) ร้านขายวัสดุก่อสร้าง(-5)
เหล่าแมว 1,114 คน			9	3	ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า(-5) ร้านขายรถ ร้านขายยา(-5)	1 1,1
4		เหมืองลิก	10	-	-	-
		หนองมล สันป่าเหียง	9 7	- -	- -	- -

กิโลเมตร ได้แก่ ร้านขายวัสดุก่อสร้าง เขตบริการ 20 กิโลเมตร ได้แก่ การศึกษาระดับสูง ตลาดสด ร้านขาย เครื่องใช้ไฟฟ้า ร้านขายรถจักรยาน ไปรษณีย์และเขตบริการ 10กิโลเมตร ได้แก่ โรงเรียนประชาบาล ร้านขายเสื้อผ้า อำเภอมะนังได้แก่สุขาภิบาลเทศบาลเสียมังกิจกรรมที่ให้บริการชุมชนอื่น 4 ประเภท เขตบริการ 20 กิโลเมตร ได้แก่ โรงพยาบาล ร้านขาย เครื่องใช้ไฟฟ้า ร้านขายรถจักรยานและไปรษณีย์ อำเภอบ้านไถ่ได้แก่ สุขาภิบาลบ้านไถ่มี กิจกรรมที่ให้บริการ 4 ประเภท เขตบริการ 2 กิโลเมตรได้แก่ ร้านขายรถจักรยาน ร้านขาย วัสดุก่อสร้าง ไปรษณีย์ เขตบริการ 10กิโลเมตร ได้แก่โรงพยาบาล อำเภอลี้ได้แก่สุขาภิบาล วังดิน มีกิจกรรมที่ให้บริการ 12 ประเภท เขตบริการ 50 กิโลเมตรได้แก่ การศึกษาระดับสูง +ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้านขายรถ จักรยาน เขตบริการ 20 กิโลเมตรได้แก่ โรงพยาบาล ร้านขายวัสดุก่อสร้าง ร้านน้ำมันเชื้อเพลิง ร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตร ไปรษณีย์ และเขต บริการ 15 กิโลเมตร ได้แก่ ร้านขายเสื้อผ้า เขตบริการ 5 กิโลเมตร ได้แก่ สถานีอนามัย ตลาดสด และกิ่งอำเภอบึงสามพัน ได้แก่บ้านบึงสามพัน มีกิจกรรมที่ให้บริการชุมชนอื่น 6 ประเภท เขตบริการ 5 กิโลเมตรได้แก่ สถานีอนามัย ร้านขายเสื้อผ้า ร้านขายวัสดุก่อสร้าง ร้าน ขยายยา ร้านขายน้ำมันเชื้อเพลิง ไปรษณีย์

และสำหรับชุมชนระดับล่างซึ่งเป็นศูนย์กลางเสริมในจังหวัดได้แก่ (ตารางที่ 5.10)

1. ศูนย์กลางอนุภาคที่มีระดับการให้บริการเทียบเท่ากับศูนย์กลางอนุภาคที่เป็นสุขา-ภิบาลมี 2 ชุมชน ได้แก่ หมู่บ้านนครเจดีย์ หมู่บ้านเวียงหนองล่อง อำเภอบำรุง
2. ศูนย์กลางชุมชนที่มีการให้บริการต่อชุมชนอื่นและสามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางอนุภาค รวม 2 ชุมชน ได้แก่ หมู่บ้านทากาศ อำเภอมะนัง หมู่บ้านแม่ตึน อำเภอลี้ ส่วนชุมชนที่มีการ ให้บริการชุมชนอื่นใกล้เคียง 3 ชุมชน ได้แก่ หมู่บ้านสันติสุข ม้าไต้ พญาพาบ อำเภอมือง
3. ศูนย์กลางท้องถิ่น มีการให้บริการชุมชนอื่นและอยู่ในเขตบริการศูนย์กลางระดับ อื่น รวม 2 ชุมชน ได้แก่ หมู่บ้านหนองเกิดและหมู่บ้านเหล่าแมว อำเภอบำรุง

นอกจากชุมชนศูนย์กลางระดับต่าง ๆ ในจังหวัด ชุมชนอื่นที่มีบทบาทต่อจังหวัด คือ เทศบาลนคร เชียงใหม่ ๆ มีกิจกรรมที่ให้บริการแก่ชุมชนลุ่มน้ำ 7 ประเภท กิจกรรมที่มีเขต บริการมากกว่า 100 กิโลเมตร คือร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตร กิจกรรมที่มีเขตบริการ 50 กิโลเมตร ได้แก่การศึกษาระดับสูง โรงพยาบาล ร้านขายเครื่องใช้ไฟฟ้า ร้านขายรถจักรยาน ร้านขายวัสดุก่อสร้าง และกิจกรรมที่มีเขตบริการ 20 กิโลเมตรได้แก่ ร้านขายเสื้อผ้า

ฉ. ชุมชนนอกเขตบริการของศูนย์กลาง

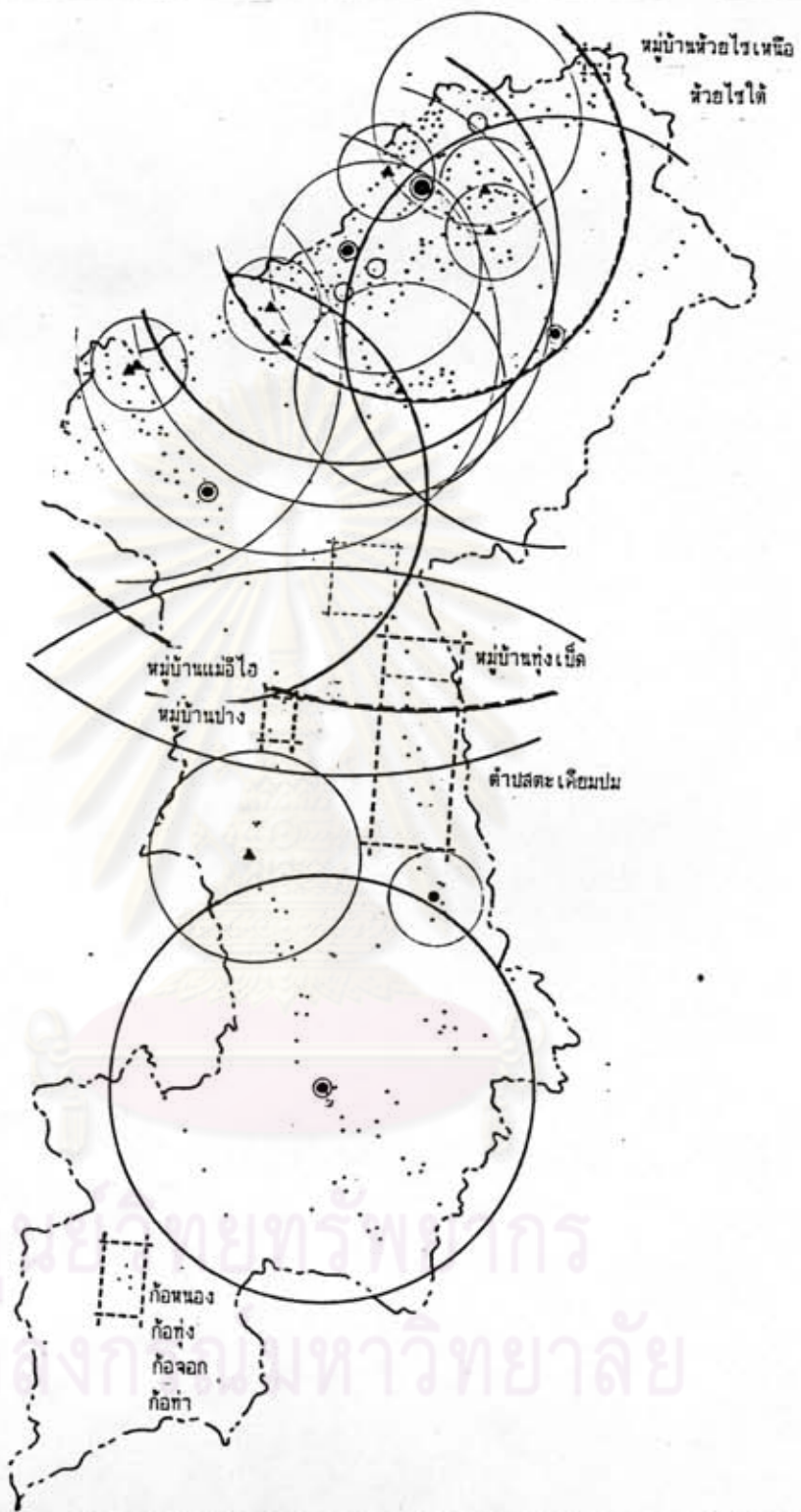
จากการศึกษาบทบาทชุมชนศูนย์กลางในจังหวัดลำพูน และเขตบริการ
(แผนที่ 5.13) พบว่าพื้นที่ซึ่งชุมชนศูนย์กลางให้บริการไม่เพียงพอได้แก่

- 1) พื้นที่ อำเภอเมือง ตำบลห้วยยาบ หมู่บ้านห้วยไซเหนือ ห้วยไซใต้
- 2) พื้นที่อำเภอแม่ทา ตำบลท่าซุมเงิน หมู่บ้านขุนกอง
- 3) พื้นที่อำเภอลี้ ตำบลแม่ตืน หมู่บ้านแม่ฮิโไฮ หมู่บ้านปาง ตำบลก้อหนอง ก้อทุ่ง ก้อจอก ก้อท่า
- 4) พื้นที่กิ่งอำเภอทุ่งหัวช้าง ตำบลทุ่งหัวช้าง หมู่บ้านทุ่งเป็ด ตำบลตะเคียนมปม หมู่บ้านทั้งหมด 10 หมู่บ้าน

และพื้นที่ซึ่งได้รับการบริการนอกเขตอำเภอได้แก่

- พื้นที่อำเภอแม่ทา ตำบลท่าซุมเงิน หมู่บ้านเปงแม่ลอบ ห้วยเหี้ยะและหมู่บ้านห้วยอ้อมนอก

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนการศึกษาเพื่อวางแนวทางการพัฒนาเมืองเล็กใกล้เมืองใหญ่ : กรณีศึกษาจังหวัดลำพูน-เชียงใหม่

แผนที่ที่ 5.13

แสดง บทบาทชุมชนศูนย์กลางและเขตการให้บริการจังหวัดลำพูน

- รัศมีการให้บริการเทศบาลเมืองลำพูน
- รัศมีการให้บริการศูนย์กลางอำเภอ
- รัศมีการให้บริการศูนย์กลางชุมชน
- พื้นที่ชุมชนที่ให้บริการนอกเขต

ที่มา: